

Cetinje, 1.3.2013. u 12.14h

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovani poslanici 25. saziva Skupštine Crne Gore,

Prevod sa engleskog jezika:

Uvaženi predsjedniče Parlamentarne skupštine OEBS-a, Rikardo Miljori, uvaženi blagajniče Parlamentarne skupštine OEBS-a, Roberto Bateli, dragi prijatelji, vaše ekselencije, članovi 40. Vlade Crne Gore, veliko mi je zadovoljstvo što mogu da otvorim prvu sednicu prvog redovnog prolječnjeg zasijedanja, na Cetinju, našoj prijestonici.

Sada ću preći na crnogorski, izvinite mi na ovom malom uvodu iz poštovanja prema našim prijateljima .

Prva sednica danas ima zadovoljstvo da počne obraćanjem predsjednika Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope Rikarda Miljorija, predsjednika Foruma organizacije sa kojom Crna Gora puno saraduje, u svim svojim aktivnostima, od onih osnovnih izbornih, kojima smo počeli davnih 90-ih, do sada već kompleksnijih, strukturalnijih projekata iz oblasti bezbjednosti, iz oblasti ljudskih prava i iz oblasti ekonomije.

Sva tri stuba OEBS-a funkcionišu u Crnoj Gori na dobrobit Crne Gore i našeg ukupnog razvoja. Izuzetna nam je čast da dobrom prilikom, a to je u našoj staroj prijestonici, imamo priliku da čujemo i obraćanje predsjednika Miljorija.

Predsjednik Miljori je na čelo organizacije došao sa skoro već dvije decenije iskustva u italijanskom parlamentu, sa ugledom profesora i sa autoritetom kojim je obezbijedio da bude na čelu prestižne globalne asocijacije kao što je OEBS.

Podsetiću da OEBS okuplja 57 zemalja, od Vankuvera u Kanadi do Vladivostoka u Rusiji. Najveća je parlamentarna skupština na svijetu. Mi smo mali, a usuđujem se reći ravnopravni dio te organizacije i, kao što znate, misija OEBS-a u Crnoj Gori takođe je znak posebne brige, posebne pomoći prema Crnoj Gori i dio naših zajedničkih projekata.

Sa tim zadovoljstvom koje imam da počastvujemo predsjednika Miljorija, moram reći da u ovom gradu, đe je naš kralj imao dovoljno kćerki da ga zovu tastom Evrope, Rikardo ima samo četiri, ali svakako smatramo ga prijateljem Crne Gore.

RIKARDO MILJORI:

(Prevod sa italijanskog jezika)

Gospodine predsjedniče, drage kolege, gospodo iz Vlade Crne Gore, gospodo ambasadori,

Ja sam sada u vrlo emotivnom trenutku. Vrlo je lijepo biti ovdje poslije 45 godina političkog života i čitava je serija motiva i razloga zbog čega je to tako, posebno zbog toga što sam ja Italijan i upravo ovdje, u ovom malom gradu, u ovoj historijskoj prijestonici gdje je i dio historije moje zemlje.

Zaista, emocije stižu zato što sam ovdje kao predsjednik OEBS-a, zato što je danas praktično moj posljednji javni nastup kao predsjednika Skupštine. Takođe sam vrlo emotivan i uzbuđen kao Mediteranac i svjestan ove uloge, ove historijske uloge, i toga da ovo naše more koje je između nas, koje smo zvali zajedničko more je povezalo naše narode i povezuje naše narode. Dodatno sam uzbuđen zato što smo poslije zahvalnosti sa velikim entuzijazmom prihvatili u Kopenhagenu vaš poziv da u Budvi održimo naše jesenje zasijedanje OEBS-a koje će u Crnu Goru dovesti predstavnike 57 parlamenata od najsjevernijeg dijela naše planete. Moram zaista ponovo reći da sam uzbuđen zato što sam jutros gotovo ostao bez glasa, ali bio sam u Kotoru i jedan od vaših zaštitnika mi je napravio čudo i vratio mi glas. Zato mislim da ću nekoliko minuta moći da razgovaram sa vama bez napisanog govora, jer ukoliko je govor napisan tada se gubi pažnja. Vi kao i ja smo Evropljani juga i više govorimo srcem nego razumom.

Želio bih da jedno razmišljanje pomenem, da iznesem nešto što nije formalnog karaktera da bismo zajedno diskutovali o velikim problemima koje imamo. Takođe smatram da će Crna Gora imati veliku budućnost. Vjerujte, kolege, malo je pesimizma u Evropi. Ima jedna vrsta kulture koja je u opadajućem trendu i gdje smo ubijedjeni da je historija Evrope u ovom trenutku vrlo negativna. ... što je Mediteran, koji je bio vulkan iz kojeg je izašla čitava naša civilizacija, čitave civilizacije su izašle, kao da ne bi mogao više da funkcioniše. Ali, nije baš tako. Mi treba da odbijemo jednu takvu kulturu koja je u opadajućem trendu i ne možemo samo o negativnim stvarima govoriti, kao što neki naši sugrađani misle. Treća stvar jako važna je da preko ovog mora sva svjetska mora prelaze, preko Mediterana, a mi živimo na obali Mediterana. Više od 500.000 ljudi živi na Mediteranu. Imamo zaista veliko bogatstvo, koje je među najvećim bogatstvima svijeta. Ukoliko pitate nekog stanovnika ove planete gdje bi volio da živi, naravno da bi volio da živi na sjevernom Mediteranu. To može da znači nešto. A šta to znači? Da li treba da smatramo da je to negativno?

Ovdje sam kao predsjednik OEBS-a. Upravo sam ovdje da podržim sve vaše progrese koje smo podržali u ovim godinama i da podržim Ustav, za koji ja mislim da je izuzetan upravo u smislu modernosti, zato što štiti manjine, štiti jezike i štiti prava svih građana. Odvajanje mogućnosti sa demokratskog aspekta, kao što nam je već Monteskje na neki način skrenuo pažnju, kako za izvršnu vlast, tako da i politički, parlamentarni život možemo sa više strana posmatrati i kritikovati. Posebno, vi ste u vašem Ustavu napisali da budućnost Crne Gore je budućnost koja se tiče evropskih integracija. Malo je ustava koji su kao vaš, koji ima jedan ovakav cilj, cilj ka evropskim integracijama. On je zaista jedan veliki evropski ustav, moram reći. To je zajedništvo svega onoga što se odnosi na prava svakog pojedinca, na odnose između države i svake osobe, to je napisano u vašem Ustavu. Sve ono što nije zabranjeno je dozvoljeno i to je već napisano u vašem Ustavu, da niko ne može biti određen kao krivac ukoliko država to ne bude dokazala u odnosu na zakonodavni ustav Crne Gore. A ono što je najvažnije u istorijskom pismu i čemu smo praktično svi svjedoci jeste da dva rata imamo. Imamo etički odnos prema ratovima, i prava svakog građanina vaš Ustav pokriva, sve ono što je istorijski karakter čitave jedne civilizacije koju obuhvata. Mi smo to uradili zajednički. Puno toga smo zajednički napravili idući naprijed. Juče sam govorio o tome. Juče sam govorio u našem velikom sjedištu koje imamo ovdje u Crnoj Gori. Gospodin ambasador Kopai je na čelu naše misije u Podgorici. Želim da mi počnemo da razmišljamo o danu kada će naši funkcioneri, poslije onoga što su zajedno pobjednički sa vama uradili kada su ušli u dio crnogorske istorije, ovu zemlju napustiti, kao što se upravo desilo nedavno u Zagrebu. Zaista odličan posao smo u Zagrebu obavili, a naravno, vas OEBS smatra jednim velikim centrom naših aktivnosti. Vi ste to zaslužili sa vašim Ustavom, zaslužili ste time što se otvarate sa voljom prema integracijama evropskim, a danas je Evropa puna problema koji se tiču manjina, ali ovdje postoji način kako riješiti ovaj problem. Sa ustavnim garancijama i sa posebnom pažnjom iz dana u dan, demokratija je jedna biljka koja se svakog dana mora zalivati da bi dala što bolje izdanke.

Znači, imamo 19 principa iz Bolsana, to je oblast iz moje države. Vi znate odlično ko živi u Bolsanu. Tu je najviše ljudi sa njemačkog govornog područja. Oni su uspjeli preko Nacionalnog savjeta za manjine da ovih dana podsjetite da praktično 20 godina već postoje što su potvrdili i u Hagu - Holandiji. To je jedna preventivna aktivnost, jedna kontrolna aktivnost, da je najvažnije uvažavanje među manjinama.

Znamo da je Evropa samo jedna mala tačka u odnosu na svjetsku geografsku širinu, i znamo koliko je manjina. Milione, milijarde manjina

imamo. Ali, svaka od tih manjina je neopozivo bogatstvo svake naše zemlje u kojoj oni žive. Giovanni Paolo Secondo je rekao u Ujedinjenim nacijama da nikada neće umrijeti ovakve nacije. Znači da sam jezik, da sama kultura, da sama istorija svake države u Evropi je jedno bogatstvo koje je nezamjenjivo. Ali, to ne može biti problem. Ako je problem, to je zajednički problem i moramo ga pozitivno rješavati kako na Mediteranu tako i šire.

Mnogo izazova ima na Mediteranu. Bio sam jako ponosan kada sam u Tunisu pratio naš izborni proces. Predsjednik Vlade ove države mi je tada rekao – Gledaj, molim te, kako geografija piše istoriju. Geografija je jedino što važi u čitavoj našoj civilizaciji. Geografija nam kaže da mi moramo napraviti svoje račune, da moramo napraviti račune sa južnom obalom Mediterana. I upravo ta zemlja je dala život jednom novom proljeću, jednoj velikoj slobodi koja se desila kod njih, a mi moramo to da održimo i podržimo sa velikim naporom zato što je Mediteran kao i Jadransko more, da li više široko ili usko.

Evropa želi zajedničku spoljnu politiku koja će štititi sve nas podjednako. To mora biti politika sigurnosti. Do danas smo imali bilateralne odnose, ali već šest mjeseci, govorim u okviru moje organizacije, imamo veliki problem sigurnosti. Alkaida, znamo u Timbuktuu kakve su akcije sproveli. Oni su praktično došli do Somalije gdje se svakog dana ugrožava sloboda, a zaista međunarodna zajednica to više nije mogla da izdrži. Ali, ovo izlaganje može da bude vezano za čitavu jednu civilizaciju, ne odvojene njene djelove. Mi moramo biti više odlučni i kao Evropljani treba da počnemo da razmišljamo da Savjet za sigurnost u okviru Ujedinjenih nacija ne treba nam samo da bismo rješavali ovakve probleme, nego da bismo rješavali sve probleme koji se tiču ljudskih prava.

Danas, osnovno pravo je svih nas da pravo podijelimo na svakog pojedinačnog građanina. Da li govorimo o pravima pojedinih država, da li govorimo o vjernicima ili nevjernicima, ali mislim da svi imamo isto srce. Bilo da smo hrišćani, katolici, bilo da dolazimo iz militarističkih kultura, imamo neko svoje prirodno pravo. Znamo što je u našem srcu dobro, a šta je loše. Tačno znamo gdje je ugrožena naša sloboda i odakle dolaze sva nedjela, sva zlodjela protiv čovjeka i čovječnosti. Posjetio sam sa mojim kolegama izbjegličke kampove u Siriji na granici sa Turskom. To su zaista gradovi koji praktično više ne postoje. To je nešto što je donekle pozitivno odrađeno, ali sve dok postoje predstavnici svake pojedinačne njihove realnosti, dok postoje škole to jest da svako dijete može u školu ići, dok žene imaju svoja prava, dok OEBS bude predstavljao takve ozbiljne aktivnosti. Mi smo organizacija međunarodna, mi nismo organizacija

salonskog tipa, mi smo sa svojim misijama u prvim redovima za borbu za ljudska prava.

Ja vam se zaista zahvaljujem što ste me saslušali. Vaša delegacija vođena vašim predsjednikom Skupštine potvrđuje da je Crna Gora prisutna u našem parlamentu i da Crna Gora želi da nastavi tim putem. Mi imamo naš interes da bismo zaista sve učinili da se demokratija rodi i tamo gdje je sada možda nema. Izbornim putem, upravo sve dolazi od one biračke kutije, mi smo svi sinovi onih naših papirića izbornih na kojima glasamo. Svi znamo da naša kičma to mora izdržati, ali to je politički život, politički život koji je put do demokratije upravo preko izbornih procesa. Znači, mi nadgledamo izborne procese sa grupom misionara sa plavim kacigama i to je osnovna naša aktivnost i to je dio našeg parlamentarnog imidža.

Upravo je parlament Slovenije govorio o velikom razvoju demokratije, razvoju demokratije na Balkanu od kada ... to ne samo da je bio kontrolisani proces koji je potvrđivao to, naša demokratija je bila prva koja mora da pokaže originalnost svog nastupanja. To ja naša skupština, to je OEBS. Ovo je san svih onih koji su u Helsinkiju potpisali '75. godine jedan ugovor koji je dosta daleko u odnosu na današnji dan, a imamo jednog vrlo mladog parlamentarca iz mog grada Firenze. Ja želim da budem i samokritičan. Možete zamisliti kakav je bio taj ugovor koji je '75.godine potpisan, koliko je ljudi učestvovalo. To su najviše ličnosti koji su dio naše preistorije u odnosu na današnju modernu politiku. Mi smo tada poslali jednu veliku poruku, a to je vezano za ostvarivanje, čuvanje prava svake osobe i sigurnosti. Ako se vratimo na pismo Đovani Paola Drugog znaćemo da je on napisao da Rusi ne mogu da uđu u Poljsku zato što je Poljska potpisala ugovor iz Helsinkija. To je vrlo dramatičan momenat evropske istorije. Kako je izašao u godinama ovakav jedan događaj, znamo da je to bila zaista pogrešna odluka. Neko postoji u Evropi ko bi trebao da se vrati u odnosu na politiku koja je nekad bila vizna politika, a posebno kada se govori o Balkanu. To bi bila tendencija koju bismo uradili protiv onoga što je današnja evropska tendencija. To bi se loše odrazilo na pregovore koji se vode sa Evropom. U Evropi postoje još strahovi, u Evropi strahujemo od jednog novog zida, ako se integracija ne bi sprovela kako treba. Mi treba da radimo sa FAO, sa jednim projektom, i vrlo me zabrinjava taj projekat, ali zidovi nestaju ako sami građani, same civilizacije više sarađuju. A šta znači demokratija? Čerčil je označio kao da je negativna, a što to znači? Ako je demokratija negativna, negativne su i ostale pojave. Demokratija treba da ima kapacitet predstavljanja, kapacitet spajanja i mislim da iza svega toga stoji jedna velika istorija. Vi nijeste mala zemlja, vi ste velika zemlja. Vi ste zemlja koja na svojim leđima nosi milenijume godina i istorije, vi ste graditelji, ratnici,

trgovci, heroji, ribolovci, vi ste zemlja koja je uspjela da sačuva svoj identitet. Kao što mi je Ranko rekao, u istorijskom smislu, ne govorimo u ratnom, nego u istorijskom smislu, ove turske zastave, kupili smo ih u Beču, i to je jedna razlika, koja ne govori malo, govori dosta o vašoj istoriji. Vi znate odlično što znači patnja, znate šta je osvajanje i znate bolje od mnogih ostalih da možete napraviti velike progrese dodatne i mi ćemo biti sa vama upravo na tom putu. Sa vama ćemo biti zato što znamo da interes Crne Gore se poklapa sa interesom Evrope. Ja želim da vam kažem da će naša budućnost biti ambiciozna, da će biti budućnost koja će se brzo odvijati ukoliko do kraja budemo vjerovali u kapacitet da OEBS može da predstavi ono što je za vas najvažnije. Evropa je svaki dan sigurnija, svaki dan veća i da to zaista bude svakog dana sve više domovina svih nas.

Dragi prijatelji, želim da završim ovo moje izlaganje podsjećajući vas na ratove koje smo imali na samim granicama vaše zemlje, znamo za ratove između Romanskog carstva, između Otomanskog carstva, znamo odlično što znače ovdje ratovi između pravoslavne i islamske ckrve, odnosno vjeroispovijesti. Ovdje su bili prisutni i Grci, bili su prisutni Mlečani, bili su prisutni razni ratovi koji su između naroda balkanskih vođeni, ali znamo da sve to ovoj zemlji, za razliku od mnogih drugih daje snagu da sigurno drugačije gleda prema budućnosti, odnosno drugačije da gleda prema evropskom integritetu.

Vi ste primjer Balkana. Vi ste primjer stabilnosti na Balkanu, vi ste primjer suživota na Balkanu i treba da budete ponosni što ste uspjeli, za razliku od drugih zemalja, da stignete do važnog cilja, zato što postoji model koji se zove Crna Gora u okviru OEBS-a. Znači model koji je i za čitav Balkan prepoznat. Morate zaista biti svi koliko vas je sa svojim rezultatom poznati, i oni koji su u Vladi i oni koji nijesu u Vladi. Ovo predstavlja čitavu vašu zemlju. Ovo je zaista za parlamentarnu diplomatiju jako važno. Mnogi ministri spoljnih poslova mi kažu da se mir tiče vlada, ali ne parlamenata, ja se s time ne slažem. Parlamentarna diplomatija je diplomatija naroda. Parlamentarna diplomatija predstavlja čitav narod, a naravno, vladu uvijek predstavljaju većina. Vi morate centralizovati vaše odnose sa međunarodnom zajednicom kada se govori u Parlamentu Crne Gore, znači u tom trenutku govori crnogorski narod i takođe na međunarodnom nivou.

Parlamentarna diplomatija neće sigurno praviti mir, ali će čuvati mir, a to nije diplomatija serije B, to je diplomatija evropske lige, to je diplomatija koja može približiti ono što vlade vrlo često nijesu uspjele da približe. Neko od vas sigurno treba da se osjeća obaveznim za ovu misiju za integraciju

Crne Gore i da naša Parlamentarna skupština OEBS može biti ponosna zbog posla i uloge koju već 20 godina sprovodi.

Ja završavam svoj parlamentarni život upravo ovdje u Crnoj Gori, nadam se da će to biti vrlo demonstrativnog karaktera pred svima vama i ponosan sam što to mogu upravo ovdje uraditi jer Crna Gora predstavlja sigurno uspjeh za sve nas. Ne treba da uništimo na bilo koji način, treba da čuvatmo taj uspjeh i mislim da ovo treba da smatrate kao drugu fazu vaše nezavisnosti. I juče smo govorili sa ambasadorom da ova zemlja je praktično već stavila svoja krila i sada je u drugoj fazi svoje nezavisnosti i sada već može da leti, da leti visoko preko vaših planina, na granicama vaše zemlje koje su sigurno i granice demokratije. Zato ćemo uspjeti da vašim primjerom sigurno riješimo i velike probleme u još nekim djelovima Evrope.

Takođe bih želio da kažem da su ovo dramatični momenti za neke djelove Evrope, ali vaša je zemlja, zemlja nade. Ja sam upravo ovdje zbog toga, nadam se da sam uspio da vas shvatim do kraja i da me shvatite do kraja da je istorijska lekcija koju ste vi sami održali čitavoj Evropi bila vrlo korisna.

Hvala vam puno za pažnju.

Aplauz.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

(Prevod sa engleskog jezika)

Hvala Vam, predsjedniče Miljori. Ovo nije samo prijateljski govor, on predstavlja više od toga. Ovo je govor kojim ste pokušali da nas predstavite boljima nego što mi zapravo jesmo, a mi se nadamo da ćemo postići sve o čemu ste pričali i da ćemo biti onakvi kakvima ste nas predstavili. Hvala Vam još jednom, u ime crnogorske Skupštine, na ovom za nas emotivnom mjestu.

Dajem sada pauzu od pet minuta, nakon čega ćemo nastaviti sa prvom sjednicom. Hvala Vam puno još jednom.

- pauza -

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Poštovane kolege, molim vas da zauzmete svoja mjesta.

Poštovane kolege, prelazimo na radni dio sjednice, još jednom vas molim da zauzmete svoja mjesta i da nastavimo sa radom.

Prije prelaska na utvrđivanje dnevnog reda treba da usvojimo zapisnike sa prethodnih sjednica.

To su zapisnici sa sjednica 3,4. i 5. vanrednog zasijedanja u 2013. godini.

Da li neko od poslanika ima primjedbi na neke od ovih zapisnika?Nema.

Saglasno Poslovniku Skupštine konstatujem da su usvojeni zapisnici sa sjednica 3, 4. i 5. vanrednog zasijedanja u 2013. godini.

Prelazimo na utvrđivanje dnevnog reda.

Predlog dnevnog reda imate u sazivu. Da bismo utvrdili dnevni red dozvolite mi da dam nekoliko napomena koje se odnose na dopunu predloženog dnevnog reda.

Kao predlagač dnevnog reda a saglasno i dogovoru u Kolegijumu predsjednika Skupštine, predloženi dnevni red je predsjednik Skupštine dopunio sa dvije tačke, i to: Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka, koji su podnijeli poslanici Socijalističke narodne partije a koji je dobio jednoglasnu podršku matičnog odbora i sa tačkom Izbori i imenovanja koja se odnosi na promjene u sastavu odbora, koje su nesporne, pa objavljujem da su i ove tačke sastavni dio predloženog dnevnog reda.

Poslanici Socijalističke narodne partije predložili su da se na dnevni red stavi 12 predloga zakona i to: poslanici Snežana Jonica i Neven Gošović dva predloga zakona i to Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o fondu rada i Predlog zakona o izmjenama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći.

Da li jedan od poslanika želi da obrazloži predlog?

Želi.

Riječ ima kolega Gošović. Da li je dovoljno pet minuta? Onda ćemo šest, po Poslovniku, tri plus tri. Izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Proces tranzicije i otvaranje stečajnog postupka u velikom broju preduzeća imali su teške posljedice za zaposlene i njihove porodice.

Radnici preduzeća nad kojima ide stečaj, bez svoje krivice, upućeni su na Zavod za zapošljavanje da prežive sa 30 eura mjesečno. Tada i nastaje njihov hod po mukama da ostvare svoja prava za isplatu otpremnina, povezivanje radnog staža, isplatu zarada i doprinosa, dodjelu besplatnih akcija i drugo. A u mjesecu avgustu 2008. godine Vlada je,

shodno zaključenom memorandumu sa Savezom sindikata Crne Gore, uplatila sredstva u visini od 16,5 miliona eura za isplatu radnicima u Crnoj Gori, ali samo onim za čijim je radom prestala potreba nakon mjeseca jula 2000. godine. Time su radnici za čijim je radom prestala potreba prije mjeseca jula 2000. godine, a otpremnina im nije isplaćena, dovedeni u neravnopravan položaj, a njihova prava su grubo povrijeđena.

Sredstva opredijeljena za isplatu otpremnina uplaćena su u Prvoj banci. Isplata tih sredstava radnicima tekla je veoma sporo, i dok su bivši radnici i njihove porodice jedva sastavljali kraj s krajem, Prva banka je obrtala sredstva njima namijenjena. Nakon više od godinu dana ta sredstva su uplaćena radnicima za čijim je radom prestala potreba, nakon mjeseca jula 2000.godine uz brojne primjedbe radnika koji se nisu našli na spiskovima sindikata. Očekivanja tih radnika usmjerena su prema osnivanju Fonda rada, a Zakon o Fondu rada donesen je u mjesecu decembru 2009. godine. U skladu sa tim zakonom, Fond je osnovan kao garantna institucija za isplatu neisplaćenih potraživanja zaposlenih kojima je radni odnos prestao zbog pokretanja stečajnog postupka kod poslodavca.

Prema podacima iz mjeseca februara ove godine Fondu rada od osnivanja do sada podnijeto je ukupno 21.381 zahtjev za isplatu potraživanja. Od ukupnog broja podnijetih zahtjeva do sada je riješeno 10.138 zahtjeva, od kojih je 8.564 zahtjeva usvojeno, dok su 1.574 zahtjeva odbijena kao neosnovana. Od tih 8.564 pozitivno riješena zahtjeva isplaćeno je 6.068 u ukupnom iznosu od 11 miliona i 686 hiljada eura.

Fondu rada za ove namjene budžetom za 2013. godinu opredijeljeno je 1.300.000,00€ što je dovoljno za isplatu svega 675 pozitivno riješenih zahtjeva iz prethodne godine, dok za isplatu preostalih 1.825 pozitivno riješenih zahtjeva je potrebno obezbijediti dodatna sredstva. S druge strane Fond rada još uvijek nije odlučio o 11.243 podnesena zahtjeva bivših radnika. Naznačeni podaci, sami po sebi, najbolje govore o potrebi izmjene pojedinih odredbi ovog zakona, zato smo, kao poslanici SNP-a, i predložili. Predložene izmjene u osnovi su sljedeće: prvo da se javnost rada Fonda ostvaruje objavljivanjem odluka organa Fonda i dostavljanjem izvještaja o radu i finansijskog izvještaja Skupštini Crne Gore i Vladi. Obavezu podnošenja izvještaja o radu Fond rada, prema odredbama postojećeg Zakona, ima samo prema organu državne uprave, odnosno ministarstvu nadležnom za poslove rada. Na taj način ne može se obezbijediti potrebna javnost rada ovog veoma važnog državnog fonda, a potpuna javnost rada preduslov je i za suzbijanje zloupotrebe o isplati neisplaćenih sredstava u cilju ostvarivanja političkih interesa partija na vlasti a koje zloupotrebe su evidentno postojale. U arsenalu zloupotreba državnih resursa od strane

DPS-a, u aferi "Snimak" zabilježana je i konstatacija jednog od opštinskih čelnika DPS-a da bi otpremnine članovima DPS-a, preko Fonda rada, trebalo dati tokom mjeseca septembra. Nesumnjivo je da tako nešto, u susret parlamentarnim izborima, 14.oktobra, je i učinjeno. Isplata otpremnina u skladu sa Zakonom je pravo koje pripada bivšim zaposlenima u skladu sa zakonom, ali pripadnost partije na vlasti, kao kriterijum za prioritet u isplati sredstava zarad dobijanja glasova na izborima predstavlja tešku zloupotrebu državnih resursa, službenog položaja i zloupotrebu teškog materijalnog položaja tih ljudi. Pravo na isplatu otpremnine predstavlja pravo stečeno po osnovu rada, a riječ je o ličnom i neotuđivom pravu koji, po nama, mora imati jedan izuzetak da u slučaju smrti korisnika prava za potraživanja naznačenih sredstava pravo za potraživanje pripada njegovim zakonskim nasljednicima.

I na kraju što je za korisnike ovog prava, svakako, najznačanije- Predlogom zakona ograničeni su rokovi za donošenje rješenja o podnešenim zahtjevima, kao i rokovi za isplatu sredstava po podnesenim rješenjima u trajanju od šest mjeseci. Sve su ovo razlozi kao i predlog da se u dnevni red današnje sjednice uvrsti Predlog zakona o izmjeni Zakona o Fondu rada, čini zaista opravdanim.

U pogledu obrazloženja za dopunu dnevnog reda sa Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, želim da istaknem sljedeće.

Ovaj zakon je donesen 5. aprila 2011. godine, njegov cilj je bio obezbjeđenje besplatne pravne pomoći radi ostvarivanja prava na pristup sudu i prava na pravično suđenje licu koje prema svojem imovinskom stanju nije u mogućnosti da ostvari pravo na sudsku zaštitu. U izvještaju Evropske komisije o napretku Crne Gore u 2012. godini stoji da je ostvaren izvjestan napredak u pogledu pristupa pravdi, da je Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći stupio na snagu u januaru 2012. godine a da su relevantne službe na raspolaganju u svim osnovnim sudovima u Crnoj Gori. Ipak, određene kategorije ljudi nijesu obuhvaćeni i administrativni kapacitet je potrebno dalje razvijati, što stoji u izvještaju Evropske komisije. Saglasno donesenom Zakonu besplatna pravna pomoć podrazumijeva obezbjedjenje potrebnih sredstava za potpuno ili djelimično pokrivanje troškova pravnog savjetovanja, sastavljanje pismena, zastupanje u postupku pred sudom, pred državnim tužilaštvom i Ustavnim sudom Crne Gore. Ali, ukoliko Crna Gora želi da obezbijedi cjelovitiji sistem pružanja besplatne pravne pomoći onda besplatnu pravnu pomoć treba omogućiti u postupku ostvarivanja prava pred državnim organima, organima lokalne uprave i drugim pravnim licima sa javnim ovlašćenjima , odnosno prilikom postupanja u upravnim

sporovima kakvo rješenje smo i predvidjeli odredbama člana 2 predloženog zakona.

Potpredsjedniče, ako može još par sekundi, veoma kratko.

Cilj donošenja ovog zakona u svom drugom dijelu izmjena odnosi se na uslove ostvarivanja prava na besplatnu pravnu pomoć jer smatramo opravdanim proširiti krug lica koja imaju pravo na besplatnu pravnu pomoć i to u slučajevima kada je u pitanju samohrani roditelj i kada to nalaže interes pravičnosti.

Takođe, članom 4 Predloga zakona mijenjaju se prilično restriktivne odredbe sada važećeg zakona kojim se određuju kriterijumu kada se neko lice ima smatrati licem slabog imovnog stanja, kada je u pitanju prosječnost stana u kojem živi to lice, kao i kada je u pitanju vrijednost putničkog vozila u vlasništvu tog lica.

Ono što posebno zabrinjava jeste praktična primjena ovog zakona gdje i po broju predmeta koji se ostvaruje kada je u pitanju besplatna pravna pomoć i takodje kada su u pitanju usluge koje pružaju advokati isključivo advokati u pružanju besplatne pravne pomoći, što sve govori o potrebi razmatranja izmjene Zakona da tu besplatnu pravnu pomoć pružaju i druga kvalifikovana lica što bi svakako bio predmet kada se razmatra akt, kada Skupština, nadamo se, usvoji ovaj predlog za dopunu dnevnog reda.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Kolege, sada ćemo preći na glasanje.

Stavljam na glasanje predlog da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o Fondu rada.

Zaključujem glasanje.

Ukupno je glasalo 69 poslanika, 32 za, 32 protiv, pet uzdržanih, pa konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje predlog da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći. Izvolite.

Zaključujem glasanje.

Ukupno je glasalo 67 poslanika, 30 za, 32 protiv, šest uzdržanih, pa konstatujem da predlog nije prihvaćen. Idemo dalje.

Poslanici Snežana Jonica i Aleksandar Damjanović imaju dva predloga zakona i to: Predlog zakona o izmjenama Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i o obeštećenju.

Da li jedan od poslanika želi da obrazloži predlog? Želi. Koleginica Jonica, pet do šest minuta. Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Obrazložiću Zakon o državnom premjeru i katastru a kolega ovaj drugi zakon tako da nećete spajati vrijeme.

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, predstavnici Vlade,

Klub poslanika Socijalističke narodne partije Crne Gore podnio je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnom premjeru i katastru i jedan od osnovnih razloga kojima smo se rukovodili prilikom predlaganja ovog zakona je činjenica da iako je novi zakon donijet 2007.godine, iako je tri puta mijenjan u međuvremenu, nijedna od navedenih izmjena nije otklonila ključne stvari na koje ukazuju građani prilikom svih onih postupaka koje vode kod Uprave za nekretnine i koje dovode do značajnog kršenja njihovih prava. Ono što je naročito upečatljivo u Zakonu je pretrpjelo tri izmjene. Ostala je norma koja je suprotna Ustavu Crne Gore, jer podsjetiću da je Ustavom Crne Gore u članu 58 propisano da se jemči pravo svojine i da niko ne može biti lišen ili ograničen prava svojine osim kada to zahtijeva javni interes uz pravičnu nadoknadu. I pored ove ustavne norme u Zakonu o državnom premjeru i katastru imamo normu kojom je propisano da ukoliko se neko ne pojavi na izlaganju katastra, odnosno ako ne okreči, kako se to popularno kaže, granica svoje imovine prilikom izlaganja katastrima imovina će mu se upisati na državu. To je nešto što je apsolutno suprotno onome što je propisano Ustavom i uopšte suprotno suštini prava svojine koja je apsolutno i neprikosnovo. Iz tih razloga predložili smo da se ova norma izmijeni na način da se ne krši Ustav, da se ne krši pravo svojine i da se definiše na način na koji je definisano kod svih zemalja koje poštuju apsolutno pravo svojine. S druge strane predložili smo da se koriguje niz normi kojima su takođe kršena prava građana počevši od one norme kojom je propisano da ukoliko vam u državnom organu, u ovom slučaju u Upravi za nekretnine, naprave grešku prilikom upisa podataka iz rješenja koje su oni donijeli u registar, odnosno računar iako se ta njihova greška definitivno dešava kod njih u službi dešava se do kraja priče da su građani dovedeni u poziciju da moraju da vode postupak i da za taj postupak podnesu zahtjeve za koje plaćaju takse. Našim predlogom tražili smo da se ovakve greške ispravljaju po službenoj dužnosti da građani ni po koju cijenu ne mogu biti dovedeni u poziciju da zbog ispravke i grešaka koje se vrše u državnim organima plaćaju dodatne takse i vode dodatne postupke.

Produžili smo, odnosno jasnije i ozbiljnije definisali rok za takozvanu brisovnu tužbu kojom je definisano, da ako se neko upozna sa činjenicom

da je nezakonito povrijeđeno njegovo pravo svojine, a do sada je zakonom bilo propisano da od tri godine od dana saznanja za takvu promjenu može pokrenuti brisovnu tužbu sada smo taj rok drugačije definisali. Jednostavno u ovom sistemu u kojem svojina nažalost nije sigurna, u ovom sistemu u kojem postoji ona anegdota o građaninu Crne Gore koji svaki dan ide u katastar pa kad ga pitaju šta ćeš danas jer je bio juče on kaže da provjerim je li mi ona kuća na mene i danas. U tom sistemu definitivno ne možemo dozvoliti da rok za brisanu tužbu bude tri godine od saznanja za upis jer građani idu svi svaki dan u katastar da provjere je li im kuća i taj dan na njih pa smo taj rok definisali godinu dana od saznanja za upis ili deset godina od izvršenog upisa. Smatramo da je Predlogom zakona značajno bolje zaštićen interes građanina ili ono što je prevashodno definisano Ustavom, a to je pravo svojine.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Damjanović, tri minuta, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju.

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Skupštine.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Ovo je jedini način da u ovom vremenskom intervalu tri minuta po ovom Predlogu zakona SNP ovdje ponudi priču oko socijalnih tema i ekonomskih tema, jer voljom, nažalost, većine prije nekoliko dana nijesmo imali prilike da na vanrednoj sjednici koju smo tražili o ovome razgovaramo. Ovo je i način da se čuje neka završna riječ od strane poslanika SNP-a koji su sa ovim setom zakona pokušali da u ovom teškom vremenu koje preživljavaju svi građani Crne Gore koliko toliko poprave zakonske osnove i steknu i naprave uslove za poboljšanje životnog standarda. Kada bi građani koji ne gledaju Parlament, odnosno čitaju samo dnevne novine, a evo uzeću na primjer dnevne novine Dan, danas gledali izvještaj sa sjednice Odbora za finansije, budžet i ekonomiju koja je održana i koja je trajala četiri sata u kojoj su poslanici SNP-a, kolegica Zdenka Popović i kolega Milić i moja malenkost potrošili, evo tako da kažem nekih 30 – 35% vremena, vidjeli bi u toj novini da nema nijedne riječi, kao da mi nijesmo bili tamo. Ali su zato u toj istoj novini koja vodi prljavu kampanju protiv SNP-a od momenta izbora od 14. Oktobra i predizborne kampanje, plasiraju i dalje

priljavi naručeni tekstovi, pa i protiv moje malenkosti, meni to ništa ne smeta i to koriste se čak i emotivne veze u tim novinama. Nikakav problem nije i zato je ovo pravo mjesto gdje se čuju stavovi SNP-a.

Dakle, što se tiče Predloga zakona o izmjenama i dopunama zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju, samo nekoliko stvari. Od 2004.godine, devet godina traje priča o restituciji, višestruko veći broj zahtjeva u proceduri u odnosu na ono što je pravosnažno riješeno. U odnosu na ono što je pravosnažno riješeno ni 10 - 20% sredstava koja su trebala da se isplate građanima nije isplaćeno. Mi smo pokušali i tražimo saglasnost parlamentarne većine da ovaj zakon prođe, da skratimo enormno duge rokove za rješavanje zahtjeva od strane komisija za restituciju, da povećamo restituciju koje država treba da vrati da se ispravi nepravda prema građanima kojima je oteta ova imovina i tražili smo da se eliminišu uska grla. To ministar finansija najbolje zna u samom Ministarstvu finansija uz postojanje nekih volšebnih komisija za egalizaciju koje su u stvari brana da se na pravedan i brz način rješavaju zahtjevi za restituciju. Molba poslanika SNP-a je i ovo nema veze sa politikom, ovo je Zakon koji se tiče isključivo socijalekonomske sfere i ustavnog načela pravednosti i socijalne pravde, dajte da napravimo izmjene i da sredstva za restituciju i za obeštećenje izmirimo u najkraćim mogućim rokovima građanima od kojih nažalost jedan broj dugo čeka da im se povрати oduzeta imovina.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Damjanoviću.

Stavljam na glasanje predlog da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju.

Hajdemo na taj način pa ćemo se vratiti prvom zakonu.

Izvolite.

Za, protiv, uzdržani?

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 68 poslanika, 31 za, 33 protiv, 4 uzdržana, pa konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti.

Izvolite, kolege.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 69 poslanika, 32 za, 33 protiv, 4 uzdržana, pa konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Idemo dalje.

Poslanici Aleksandar Damjanović i Zdenka Popović podnijeli su tri predloga zakona, i to: Predlog zakona o prestanku važenja Zakona o taksama na pristup određenim uslugama od opšteg interesa i za upotrebu duvanskih proizvoda i elektroakustičkih i akustičkih uređaja. Predlog zakona o utvrđivanju maksimalne zarade u javnom sektoru i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o isplati deviznih sredstava građana uloženi kod Dafiment banke AD Beograd i Banke privatne privrede DD Podgorica, položenih preko preduzeća Jugoskandik DD Beograd.

Da li jedan od poslanika želi da obrazloži predlog?

Kolega Damjanović ima riječ. Izvolite.

Kolega Damjanoviću, da li obrazlažete...

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Prva dva predloga zakona ću obrazložiti ja, a nakon mene koleginica Popović.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Prva dva su vaša. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Podnijeli smo kao Klub SNP-a, svi su potpisani, Predlog zakona o prestanku važenja Zakona o taksama, da skratim. Drugi put pokušavamo da ukažemo parlamentarnoj većini da nije dobro da postoji jedan ovakav diskriminatorски zakon u našem pravnom sistemu koji „čašćava“ i one građane sa najnižim primanjima pa i one sa najvećim primanjima istim taksama. Dakle, smatramo da je ovo i dalje način na koji se udara na ustavno načelo socijalne pravde i solidarnosti i da bez obzira na 5,6 miliona evra, kako me je Vlada obavijestila, koje su prihodovane u Budžetu od jula 2012.godine do januara 2013.godine, postoje svi razlozi da se ovaj Zakon stavi van snage. Ne samo razlozi koji se tiču načina na koji se naplaćuju ove takse, koji je na ivici ustavnosti, vjerovatno i neustavan, nego i onoga što jeste princip da se na ovaj način država sveti onima koji najmanje imaju time što im naplaćuje po automatizmu takse na raznorazne stvari u nemogućnosti da naplati od onih koji zaista imaju, koji bi morali da plate državi ono što su od nje profitirali. Dakle 5,6 miliona evra je svega 2 do 3% ukupnog poreskog duga, govorim o kompletnom efektu da sada važećeg zakona. Ako se sa ovakvim tendencijama nastavi to može da bude još desetak miliona do kraja ove godine. Ja mislim da je tih 15 miliona evra samo dio duga jedne razvijene opštine na jugu Crne Gore. Ili, mislim da je ovih 15-tak miliona evra mali dio onoga o čemu smo juče pričali na sjednici

Odbora za ekonomiju i budžet, koje se tiče opraštanja, osim duga po osnovu neplaćenih poreza i doprinosa, kompanijama koje mnogo više imaju nego građani koji plaćaju "evro po evro".

Ja mislim da je ovih 5,6 miliona evra i iznos duga sa garancijama koje duguje samo jedna omiljena kompanija ove države i vlasti a zove se "Montenegroaerlajns", koja pravi gubitke i svoju odgovornost prebacuje na grbaču svih nas sa najskupljim kartama u regionu. A mi nemamo snage kao država da naplatimo taj poreski dug, da uđemo u imovinu tih poreskih dužnika, da im uzmemo imovinu, jer Zakon o poreskoj administraciji to nalaže, nego su uveli takse na mobilni, takse na ne znam što, pa će i ono dijete koje ima mobilni telefon, koje nema sopstvenih prihoda, da plati 1 evro svaki mjesec i njegovi roditelji, a ovi koje sam naveo i mnogi drugi će da uzmu milione ovoj državi. Iz ovoga razloga opet apel parlamentarnoj većini da otvori dobro oči, da bude solidarna, da poštuje princip socijalne pravde, to je i za njihovo dobro i za dobro njihovih birača o kojima tako lijepo brinu i da daju prohodnost oko ovoga predloga zakona i da stanemo na kraj odnosno uklonimo iz sistema Zakona o taksama.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Drugi predlog zakona je predlog Zakona o utvrđivanju maksimalne zarade u javnom sektoru. Jedan stručni i profesionalni pokušaj SNP-a da ovakvim predlogom zakona na sistemski način riješi ovo divljanje u platama koje imaju ne samo pojedinci nego i čitave grupe pojedinaca u javnom sektoru.

Dakle, predložili smo da se u kompletnom javnom sektoru koji broji 50 hiljada zaposlenih odnosno vjerovatno pola onih koji plaćaju doprinose, ako ih i plaćaju u javnom sektoru, da im se maksimalna zarada ograniči na tri prosječne zarade u Crnoj Gori. Svjedoci smo, a to znam, imam te podatke, da postoji nekoliko hiljada plata u javnom sektoru sa preko dvije hiljade i više evra, radi se o ustanovama, javnim preduzećima, državnim kompanijama u većinskom vlasništvu i ovo je sistemski pokušaj zaustavljanja divljanja u tom sektoru. Ovo je pokušaj čiji efekti finansijski će biti višestruko veći od ovih efekata pozitivnih vezanih za ovaj zakon o taksama.

Dakle, ako želimo na konzistentan način da štitimo i solidarnost i da štitimo princip da ne može neko da ima pet puta veću platu koji radi u

javnom sektoru kao direktor ustanove od zaposlenog u toj ustanovi, evo vam gospodo predlog zakona koji to definiše. Tražili smo da se uvedu kaznene sankcije za predstavnike onih institucija koje ovaj zakon ne ispoštuju i da se osim institucija koje su ustavom definisane poput ombudsmana, Državne revizorske institucije i Centralne banke obuhvati kompletan javni sektor.

Vlada Crne Gore dala je svoje mišljenje i dobro je što je dala svoje mišljenje gdje nema ni jednog jedinog argumenta da pobije ovaj predlog zakona, pročitacu ga zbog građana, ali ga ipak na kraju odbija. Kaže, predlaže se maksimalna zarada u javnom sektoru da ne može biti veća od tri prosječne i tako dalje i mišljenja smo da prije svega treba prethodno utvrditi jedinstvene kriterijume, zavisno od složenosti i odgovornosti značaja uslova rada. Kako da ne! Evo, Vladi prilike da kada se usvoji zakon donese podzakonska akta i utvrdi kriterijume. Mi se slažemo da ih treba utvrditi. Pitaju se zašto su izuzete Centralna banka i ombudsman. Zato što su ustavne kategorije. Dakle, ni jedan jedini argument ni Vlada nije mogla da iznese kontra ovom zakonu, ovo je na kraju, paradoksalno, predlog zakona koji bi pomogao ovoj Vladi da izađe svih ovih čuda koje je sama proizvela, jer kažem na ovaj način bi se stalo na kraj divljanju plata u javnom sektoru koje se ne mogu drugačije kontrolisati samo na sveobuhvatan način. Ne samo u državnoj upravi ovdje su i lokalne samoupave i javna preduzeća i regulatorne agencije i državne kompanije.

Opet apel da se na ovakav način zaustavi to divljanje i da kolege iz parlamentarne većine pokažu odgovornost i podrže predlog ovog zakona.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Molim koleginicu Popović da uzme riječ.

Izvolite.

ZDENKA POPOVIĆ:

(Prekid u snimanju)

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolegнице.

Dakle, stavljam na glasanje predlog da se na dnevni red stavi Predlog zakona o prestanku važenja Zakona o taksama na pristup određenim uslugama od opšeg interesa i zloupotrebu duvanskih proizvoda i elektroakustičkih i akustičkih uređaja.

Izvolite, kolege.

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 68 poslanika, 30 za, 32 protiv, 6 uzdržanih, pa konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje predlog da se na dnevni red stavi predlog zakona o utvrđivanju maksimalne zarade u javnom sektoru.

Izvolite.

Zaključujem glasanje.

Ukupno je glasalo 67 poslanika, 30 za, 31 protiv, 6 uzdržanih, pa konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje predlog da se na dnevni red stavi predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o isplati deviznih sredstava građana položenih kod Dafiment banke AD Beograd i Banke privatne privrede DD Podgorica, položenih preko preduzeća Jugoskandik DD Beograd.

Izvolite.

Ukupno je glasalo 69 poslanika, 31 za, 33 protiv, pet uzdržanih, pa konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Idemo dalje.

Poslanici Srđan Milić i Snežana Jonica podnijeli su dva predloga zakona i to: Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji zapošljavanja lica sa invaliditetom.

Da li neko od poslanika želi da obrazloži predlog? Želi.

Riječ ima kolegistica Jonica.

Recite samo da li je u pitanju jedan predlog ili dva?

Oba. Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Hvala, potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, predstavnici Vlade,

Klub poslanika Socijalističke narodne partije Crne Gore podnio je predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima.

Razlog zbog kojega smo predali ovakav predlog zakona je činjenica da iako je Zakon o bezbjednosti saobraćaja donijet prošle godine, iako je njegova primjena počela 6. januara ove godine, očigledno je da iz svega onoga što su pokazatelji primjene ovog zakona da ovaj zakon nije donijet samo zbog toga da bi se ostvarilo ono što je proklamovano, a to je povećanje bezbjednosti saobraćaja, već da je prevashodni cilj i zbog načina

na koji se on primjenjuje, dakle, zbog nekih normi koje su njima propisane, a i zbog načina na kojim se primjenjuju te norme bio obezbjeđivanje punjenja budžeta značajnim iznosom sredstava.

Činjenica da se bezbjednost saobraćaja na putevima ne poboljšava samo kontrolisanjem i sankcionisanjem ponašanja vozača nego da postoje tri faktora kojima se poboljšava bezbjednost saobraćaja na putevima i da je prvi kvalitet puteva, drugi ispravnost vozila i zdravstvena sposobnost vozača, a treći ponašanje vozača ukazuje da smo u pravu kada o tome govorimo. Da bih bila sigurna da su podaci kojima raspolažem a koji govore o značajnom iznosu finansijskih sredstava koji se naplaćuju iz prekršajnih kazni, koje se isplaćuju po Zakonu o bezbjednosti saobraćaja, obratila sam se ministru unutrašnjih poslova sa pitanjem da mi dostavi informaciju koliki je novčani iznos naplaćenih kazni za prekršaje naplaćeno od 6. januara do danas a i unazad u prethodnom vremenskom periodu. Ali sam se takođe obratila i ministru saobraćaja da mi dostavi informaciju da li je vršena rekonstrukcija ili sanacija 18 lokaliteta za koje upravo to ministarstvo u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova utvrdilo da se radi o 18 najkritičnijih tačaka na putevima Crne Gore koji su vrlo često zbog kvaliteta, dakle tih lokacija, bili razlozi saobraćajnih nezgoda.

Na žalost, ni jedan ni drugi ministar nisu našli za shodno da u periodu od 21. januara do danas dostave ove podatke, ali oni podaci sa kojima ja raspolažem definitivno potvrđuju sumnju da su primjena zakona i način i briga o bezbjednosti saobraćaja na žalost usmjeri samo na kućni budžet građana, vozača i uostalom svih nas.

Podsjetiću da je samo primjenom novog zakona propisano pet novih stvari koje je od 6. januara morao da ima svako ko upravlja vozilom. Radi se, počevši od onog najjeftinijeg formular, pa preko svjetlećeg prsluka, do euro kuke, sjedišta za dijete do krajnjeg i najskupljeg, a to su zimske gume. E, sada se postavlja pitanje ako je to toliko značajno za bezbjednost saobraćaja, da li su zimske gume toliko važne za bezbjednost saobraćaja da policija brine toliko o građanima, ne brine o sebi jer nijedno policijsko vozilo ove godine nije imalo zimske gume onakve kakve su propisane Zakonom o bezbjednosti saobraćaja. A ne vjerujem da su u skladu sa članom 317 ministar Unutrašnjih poslova ili Ministarstvo ili Uprava policije kao i odgovorna lica platili kaznu koja je za njih propisana u iznosu od 500 do 3000 eura za pravno lice čija vozila se koriste bez zimskih guma ili odgovorno lice, pravo lice od 100 eura do 600 eura. Pa čemu očekivanja da se ovaj zakon primijeni na građane na način na koji se ne primjenjuje na one koji kontrolišu primjenu na građane?

Činjenica da u Evropi postoji praksa i sada bih mogla ali nemam vremena, doći će ovaj zakon prije ili kasnije na dnevni red pa ću nabrojati sve zemlje u kojima ovaj propis nije ovakav, govori da je to malo više predimenzionirano od onoga što je bila stvarna potreba. Da li se bezbijeđenost saobraćaja obezbijuje i tako što se traži prsluk na način što se vozaču kaže - izađi iz auta, pođi do policijskog auta a onda mu se kaže nisu obukao prsluk sada ćemo da te kaznimo? Da li se bezbijeđenost saobraćaja obezbijuje tako što policijac stane 10-tak metara iza znaka ograničenja brzine 40 u naseljenom mjestu, pa kazni onoga što je vozio 60, ali se za to ne pokuša ni potruditi da zaustavi onoga ko vozi 120 i 130? Da li se bezbijeđenost saobraćaja zaista obezbijuje i korišćenjem pauka za koje je vrlo ažurno Vlada donijela sve moguće uredbe kako bi obezbijedila da na taj način takođe ima dovoljno prihoda? Sigurno ne. Radi se samo o povećanju iznosa u budžetu koje treba trošiti negdje drugo, u odnosu na ovih 18 kritičnih tačaka jer koristeći crnogorske puteve nisam primijetila da je bilo nekih značajnih promjena i popravki upravo ovih tačaka.

Prelazim sada na sljedeći predlog zakona, dakle, Klub poslanika Socijalističke narodne partije Crne Gore, podnio je predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji zapošljavanju lica sa invaliditetom. Razlog zbog kojih smo podnijeli ovaj predlog zakona smo više puta iznosili u Skupštini je činjenica da je važećim zakonom obezbijeđena kvalitetna mogućnost da se u Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom slije ogroman iznos novca, da bi zaista na kvalitetan način mogao da riješi sa problemom kojima se suočavaju lica sa invaliditetom. I podsjetiću da se radi o iznosu koji je za tri i po godine 18.211.746,00 eura. Međutim, podsjetiću takođe zahvaljujući načinu na koji je Vlada primjenjivala ovaj zakon samo 1.247.000,00 od ovih 18 miliona zaista upotrijebljeno na zapošljavanje lica sa invaliditetom, a 16.964,000,00 je Vlada upotrijebila negdje drugo. Nikada nijesmo dobili odgovor kako je Vlada potrošila ta sredstva, zato i dalje tvrdimo da su ta sredstva oteta od lica sa invaliditetom, da su poslodavci koji su ažurno uplaćivali ova sredstva u ovaj fond takođe prevareni, jer su uplaćivali za lica sa invaliditetom, a Vlada ih je trošila ko zna za kakve luksuze.

I evo zaokružujem priču, naglašavam da smo našim predlogom zakona, osim što smo propisali obavezu da ova sredstva budu prikazana kao posebna stavka u budžetu Zavoda za zapošljavanje, propisali i precizirali način trošenja ovih sredstava kako nam se desilo da za ovo što predstavlja, čini mi se jedan od najvećih skandala koje je neka Vlada sebi dozvolila a to je da 17 miliona eura otme od lica sa invaliditetom, a objasni to tako što nije bilo projekata, sada i propisali obavezu da se mora

raspisivati konkurs, da se mora donijeti metodologija koja tri godine nije donijeta od strane iste Vlade koja optužuje ista lica sa invaliditetom da nijesu podnosila projekte i ako Vlada nije donijela metodologiju po kojoj oni mogu podnositi te projekte.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovane kolege, prelazimo na glasanje.

Stavljam na glasanje predlog da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima.

Molim da se izjasnite.

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 67 poslanika, 31 za, 31 protiv i pet uzdržanih.

Konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje predlog da se na dnevni red stavi Predlog o izmjenama i dopunama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.

Izvolite.

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 67 poslanika, 30 za, 30 protiv i sedam uzdržanih, pa konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Poslanici Srđan Milić i Aleksandar Damjanović podnijeli su tri predloga zakona. I to: Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kontroli državne pomoći, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj revizorskoj instituciji i Predlog zakona o zaštiti državnih interesa u elektroenergetskom sektoru Crne Gore.

Pretpostavljam da kolege poslanici žele da daju obrazloženje.

Kolega Damjanović.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Klub poslanika je podnio Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kontroli državne pomoći, kako bismo probali da dobijemo po prvi put možda jasne efekte i analizu državne pomoći na način na koji je ona dodijeljivana dugi niz godina i koja se i dalje dodjeljuje.

Vlada je odgovorila u svom mišljenju da je donijela neku uredbu, odnosno pravilnik o sadržaju godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj pomoći i ona kaže da nije potrebno donositi zakon. Taj pravilnik je internog karaktera i komisija koja daje izvještaj o kontroli državne pomoći nema obavezu da

analizu takve pomoći podnosi parlamentu odnosno Matičnom odboru i svake godine imamo problema da jedan dio poslanika i vladajuće većine glasa protiv Izvještaja te komisije jer takvi izvještaji kako su definisani današnjim zakonom nijesu dobri. A znate koliko je značajna državna pomoć, ne samo za subjekte koji preživljavaju zahvaljujući državnoj pomoći nego i za pojedince i za građane. Tako da ukoliko bismo imali konzistentan zakon o državnoj pomoći i jasna pravila i efekte i ono što SNP predlaže kroz zakon, onda se ne bi dešavale ovakve gluposti odnosno bezobrazluci da se državna pomoć dijeli na partijski način i po partijskim linijama, dakle tu ubrajam i pomoć od elementarnih nepogoda i tako dalje. Svjedoci smo da se i to dešavalo da se dijeli po partijskoj liniji ... da bismo dobro znali ko i kako i na koji način to radi i taj bi snosio odgovornost ako bi političke kriterijume koristio za dodjelu državne pomoći. Tako da očekujem da će kolege iz parlamentarne većine demantovati sve ovo što se ovih dana tamo negdje piše i zbori, i da će podržati ovaj predlog akta, kako bi imali čistu računicu.

Mi smo juče na Odboru veliku pažnju posvetili, ja i kolege iz SNP-a, ne samo problemu Kombinata aluminijuma, već i problemu radnika Rudnika Boksita, njih 313 koje je neko zaboravio da pomene u onim zaključcima koji se tiču KAP-a. Vodimo računa, prije svega o interesima radnika Boksita, radnika cijeloga Nikšića, jer smo zainteresovani da taj grad ima perspektivu i mi samo želimo da uradimo sve što je u moći, nas u SNP-u da sačuvamo reprotlanac i da omogućimo da taj grad ima sigurnu budućnost. A kako se dijeli državna pomoć, da dovedemo u vezi da neko ne misli da pravimo politički marketing zbog izbora u Nikšiću i zbog ovoga što mi pokušavamo da radimo, kako bismo zaustavili posrtanje toga grada. Daje se pomoć državna KAP-u, dozvolite mi pola minuta, Kombinat aluminijuma i nekim drugim firmama, nemamo analizu efekata te pomoći, radi se o desetinama miliona eura, istovremeno se ta pomoć koristi da se ugasi pogon Glinice, a ne daje se pomoć Rudniku boksita koji proizvodi boksite za tu glinicu, za taj pogon. E, zato želimo da na ozbiljan i profesionalan način odgovorimo interesima građana Nikšića i Crne Gore i predložili smo ovakav zakon. Očekujemo podršku kako bi dobili konzistentan sistem i kako bi utvrdili odgovornost za one koji su proćerdali državnu pomoć, radi se o desetinama i desetinama miliona. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Imate li obrazloženje drugog?

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Dakle, ovo je opet pokušaj da se nešto što je rađeno od strane radne grupe u čijem sastavu su bili predstavnici Vlade Crne Gore, Državne revizorske institucije i moja malenkost, a što je kao Nacrt predloga zakona upućeno Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, a što je jednoglasno na Odboru utvrđeno i predato Parlamentu, stavi na dnevni red. Ne razumijem čemu jednoipogodišnja opstrukcija da se ovaj predlog zakona stavi i da se o njemu raspravlja. Ne plediram da ovako kako je predložen u njegovih 20-tak tačaka bude i usvojen, ali tražim samo da se omogući rasprava. Dakle, Vlada je obavijestila, odnosno Zakonodavni odbor ima mišljenje da su diskutabilne norme koje se tiču ograničavanja prava Vlade da predlaže budžet i za DRI. A ja ću vama da kažem da je u mišljenju Evropske komisije i u uporednoj praksi i u Hrvatskoj, i u Sloveniji, i u svim nekim drugim ozbiljnim državama koje na ovakav ozbiljan način definišu svoje računске sudove, definisana potpuna finansijska autonomija i nezavisnost DRI. Pa naravno da Vlada ne može da predlaže budžet Državne revizorske institucije jer, ako Vlada predlaže njen budžet, to čini da može da ih ucijeni, da smanji taj budžet. Ona onemogućava tu istu instituciju da obavi efikasnu kontrolu zakonitosti i efikasnosti, i efektivnosti trošenja javnih finansija. Zato je i ovaj zakon ovako predložen i on je potpuno usklađen sa INTOSAI standardima međunarodnim normama i ne protivi se Ustavu Crne Gore i ne razumijem zašto od strane, prvo rukovodstva Parlamenta, koje ovo nije stavilo u redovnu proceduru, zato i parlamentarne većine, ne dozvole da raspravljamo oko ovoga predloga. Želimo li efikasan računski sud odnosno DRI, želimo li da umjesto 12-13 kontrola godišnje, dobijemo 40-50 kontrola, da dobijemo onakve nalaze koji će nam pomoći da uštedimo milione eura. Da kaznimo one koji nezakonito i neefikasno troše državni novac. Na ovaj način, neusvajanjem ovoga zakona mi držimo DRI u pat poziciji i sa resursima i sa samostalnošću u oblasti finansija i oni ne mogu, nemaju kapacitete da u ovakvom zakonskom, trenutnom okviru, rade svoj posao.

Zato pokušaj da se otvori ova rasprava u Parlamentu, da pomognemo našoj instituciji da bude još efikasnija i bolja, kako bi ti nalazi koje ona daje ukazali na odgovornost onih koji troše nezakonito državni novac i kako bi nam dala prostora da napravimo značajne uštede u ovom teškom socio-ekonomskom ambijentu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Kolega Milić - Predlog zakona o zaštiti državnih interesa u elektroenergetskom sektoru Crne Gore. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala vam, gospodine Šturanoviću.

Prošli put su bili problemi zbog toga što je vanredno zasijedanje bilo, pa ste pitali koji je razlog hitnosti. Sada su problemi da se otvori rasprava o onome što su pitanja od interesa svih građana Crne Gore. 11. jula 2005. godine SNP Crne Gore je predložio Rezoluciju o zaštiti interesa države Crne Gore od štetne privatizacije Kombinata aluminijuma i ogromna većina vas koji sjedite tu je i toga jula 2005. godine, slušajući diktat iz Vlade, odlučila da se o tome ne raspravlja, pa ste 26. jula sklopili ugovor, a sada osam godina kasnije poslije toga, treba da plaćamo stotine i stotine miliona eura, zato što niste imali hrabrosti da se oduprete onome što je diktat naloga iz Vlade Crne Gore.

Danas imate ovdje Predlog zakona o zaštiti državnih interesa u elektro-energetskom sektoru Crne Gore. Imate četiri člana jasno razumljiva za svakog ko želi i ko iskreno misli dobra Crnoj Gori da Crna Gora mora zadržati većinsko vlasništvo u Elektroprivredi Crne Gore i u crnogorskom elektroprenosnom sistemu.

Da iskoristim ovu priliku da kažem da smo ovdje posebno vodili računa, govorim da je očito Pljevljacima koji su u parlamentarnoj većini, o zaštiti interesa građana Pljevalja, koji su žrtva svega onoga što se dešavalo u Crnoj Gori u posljednjih 30 godina i predlažemo da opština Pljevlja stekne vlasničko učešće od najmanje 10% ukupnog broja emitovanih akcija. Dakle, u ovom trenutku Elektroprivreda Crne Gore duguje Opštini Pljevlja preko 10 miliona eura. Mislim da je ovo prilika da neke stvari ispravimo.

Juče smo imali tu raspravu i uopšte me ne interesuje ko je kako prenosio, zna se ko za koga radi, ali mi je bitno da ispunjavam obaveze, danas će otići pismo sindikatima Kombinata aluminijuma Podgorica, otići će pismo sindikatu Rudnika boksita u Nikšiću, predložićemo socijalni program za rješavanje problema oko KAP-a, otići će pismo Elektroprivredi Crne Gore za način rješavanja, smatramo da pod hitno treba da se pokrene odgovornost čelnih ljudi iz Regulatorne agencije za energetiku, ne samo u odnosu na ove presude, nego u odnosu na dokument - falsifikat koji su nam juče dostavili na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet.

Napomena na kraju, gospodine Šturanoviću, i ostale kolege iz parlamentarne većine,

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet je podržao ovaj predlog zakona. Hvala vam velika i zamolio bih one uzdržane da ne glasaju "uzdržano". Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Prelazimo na izjašnjanje.

Stavljam na glasanje Predlog zakona da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kontroli državne pomoći.

Izvolite.

Zaključujem glasanje u kome je glasalo 67 poslanika, 31 za, 32 protiv, četiri uzdržana, pa konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje predlog da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji.

Izvolite.

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasano 68 poslanika, 29 za, 32 protiv, sedam uzdržanih, pa konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje predlog da se na dnevni red stavi Predlog zakona o zaštiti državnih interesa u elektro-energetskom sektoru Crne Gore.

Izvolite.

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 66 poslanika, 32 za, 29 protiv, pet uzdržanih, pa konstatujem da Predlog nije prihvaćen.

Idemo dalje.

Na ovaj način smo završili sa predlozima Socijalističke narodne partije.

Što se tiče dnevnog reda, prelazimo na predloge Pozitivne.

Kolega poslanik Mladen Bojanić predložio je da se na dnevni red stave dva predloga zakona, i to Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji i Predlog zakona o izmjenama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Izvolite, imate riječ.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

S obzirom da nijesmo imali šansu da govorimo o ovim zakonima za vrijeme vanrednih sjednica koje smo zakazali sa inicijativama svih opozicionih poslanika, evo prilike da ovaj put govorimo nešto šire i da pokušam da objasnim svima što smo htjeli s tim zakonima, i nadajući se da

će ipak preovladati savjest, a ne partijska disciplina, i da će neko iz parlamentarne većine shvatiti važnost ovih zakona i dati glas za ovaj zakon.

Dakle, prvi zakon o kome govorim je Zakon o poreskoj administraciji, izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji. Naime, svjedoci smo da je poreski dug u iznosu od preko 200 miliona, 216 je bila neka zvanična cifra iz prethodne godine, to je sada vjerovatno i bilizu 250 miliona. Kažem vjerovatno, jer ne znamo tačan iznos ukupnog poreskog duga u Crnoj Gori. Znamo da je ogroman problem, i ono što je, da kažem još veći problem, mi ne znamo ko su poreski dužnici. Ne znamo ko su veliki poreski dužnici, i ne znamo zašto se, da kažem, ta imena ne objave, a sa druge strane se svim građanima nameću novi porezi koji bi da nadomjeste ovo što lica, pravna i fizička, za koja ne možemo da utvrdimo ko su i koliko duguju.

Dakle, tražili smo izmjenu zakona u dijelu poreskih dužnika koji su zapali u docnju više od 90 dana, a dug iznosi preko 200 hiljada eura. Znam da moguće postoji tehnički problem u Poreskoj upravi, međutim, to sigurno nije razlog da se ovaj zakon ne prihvati, jer to i nije neki problem, i relativno u kratkom roku se da riješiti, a svakako je važno pitanje kome se mora dati prioritet i po tom pitanju, tehničkoj opremljenosti.

Slični zakoni, pošto se često pozivamo na uporednu praksu su doneseni u Srbiji, Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i dali su rezultate. Neke su procjene da su poboljšali naplatu poreskog duga nekih 20, do 30%. Šta bi nama značilo tih 20,30%, evo 25% da kažem, sredina od neke do sada prakse koja je bila u zemljama u okruženju? Od 216 miliona to je nekih 50 miliona i još dva miliona.

Da vas podsjetim, 52 miliona za budžet je ova Vlada predložila raznim drugim mjerama. Između ostalih, taksama na brojila, na mobilne telefone i ostale takse, 12 miliona zato što smo zamrzli penzije, to će biti uštede 20 miliona povećanje po kriznom porezu, odnosno povećanje poreza na prihode fizičkih lica. Sve to zajedno daje 52 miliona.

S druge strane, imamo 216 miliona, ako uspijemo da sa ovim zakonom, a nije komplikovano ga sprovesti, da podignemo stepen naplate na 25%, mi smo riješili taj problem. Da ne idem dalje, i da kažem uporednu praksu po pitanju transparentnosti, a mi se stalno pozivamo na zemlje razvijene kojima mi stremimo, ne znam koliko ste znali, ali evo da ponovim, da u zemljama Skandinavije, zemlje prave socijalne pravde u pravom smislu riječi, a ne deklarativne kakva je ovdje, poreski dug apsolutno nije nikakva tajna, čak, potpuno za svakoga nezavisno od iznosa poreskih obaveza i od transparentne, bukvalno komšija komšiji može da vidi da li je platio i koliko je platio porez.

Što se tiče drugog zakona, on je možda još drastičniji u dijelu održavanja socijalne nepravde u Crnoj Gori. Radi se o Zakonu o izmjenama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje. Po sadašnjim odredbama zakona 14,22,26, lica koja su primila preko 50 hiljada eura zarade godišnje imaju pravo na povraćaj doprinosa koji se plaća na iznos preko toga. Dakle, da pomenem još jednom, jeste čudno, ali u sadašnjoj situaciji, lica koja imaju preko 50 hiljada eura zarade, sve preko im se vraća od doprinosa. Možda je to nekad imalo smisla u nekim dobrim godinama, ali definitivno sada nema kada uvodimo ove mjere, pomenuo sam ih, od poreza jednog eura takse, odnosno na telefone pa nadalje. Kako to izgleda u brojkama efektnije, razumjećete bolje. Za iznos zarade od pet hiljada eura, koji prima pet hiljada eura, na nivou godine vratiće mu se devet i po hiljada eura, jer mu je povraćaj sredstava po ovom zakonu koji sada važi, koji tražimo da se ukine, odnosno ta odredba. Devet i po hiljada eura je ekvivalent novog kriznog poreza, one razlike od 19 eura na prosječnu platu za 500 zaposlenih.

Juče smo čuli veliku brigu o radnicima KAP-a, sa pravom, i da kažem da 500 radnika KAP-a, dakle, pola zaposlenih u KAP-u je opterećeno 19 eura novim kriznim porezom prosječnih plata, da bi jedno lice koje zarađuje 60 hiljada eura godišnje dobilo povraćaj od 9,5 hiljada eura. Mislim da ne postoji, naročito za ovaj zakon, ni za ovaj prethodni naravno, ali naročito za ovaj zakon, nijedan jedini ekonomski a ni socijalni razlog da ovo ostane i dalje ovako, da ne usvojite ovu izmjenu, i na kraju još jednom apelujem na sve vas iz parlamentarne većine, jer uvijek od nas tražite da budemo konstruktivna opozicija, da glasamo za vaše zakone koji smatrate da donose dobrobit svim građanima Crne Gore, a ja vas sada pozivam da vi budete konstruktivna pozicija i da glasate za ova dva zakona koji će apsolutno donijeti koristi svim građanima Crne Gore bez obzira iz koje političke partije dolaze. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Pristupamo glasanju,

Poštovane kolege, stavljam na glasanje predlog da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji.

Izvolite.

Zaključujem glasanje, 66 poslanika je glasalo, 32 za, 29 protiv, pet uzdržanih, pa konstatujem da Predlog nije prihvaćen.

Predlog zakona o izmjenama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje,

Izvolite.

Zaključujem glasanje, ukupno je glasalo 63 poslanika, 26 za, 32 protiv, pet uzdržanih, pa konstatujem da Predlog nije prihvaćen.

Idemo dalje poštovane kolege.

Poslanici Demokratskog fronta predložili su da se na dnevni red stavi 13 predloga zakona,

Pitam kolege iz Demokratskog fronta kako ćemo organizovati obrazloženje. Da li će neko u ime grupe, ili idemo jedan po jedan? U redu.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na upotrebu motornih vozila, plovnih objekata, vazduhoplova i letilica.

Kolega Vasiljević ima riječ.

Izvolite, tri minuta.

VELJKO VASILJEVIĆ:

Demokratski front je predložio ovaj zakon da bi se povećala primanja u Budžetu i da bi se tako smanjio deficit sa kojim Crna Gora definitivno ima problema. Pri tome, povećanje poreskih stopa koje su predviđene ovim zakonom na način kako smo to mi predvidjeli bili bi najvećim dijelom obuhvaćeni najbogatiji slojevi društva, znači jedna manjina koja posjeduje luksuzna motorna vozila, plovne objekte, vazduhoplove i letilice. Dakle, ovaj zakon ima u sebi ugrađenu socioekonomsku komponentu u vremenu ekonomske krize, jer ne pogađa veliku većinu crnogorskih porodica koje ne raspolažu ovim luksuzom koji je predmet ovog oporezivanja. Mislimo da zakon treba donijeti u skraćenom postupku zbog stanja u kojem se nalaze javne finansije.

Set kriznih zakona, iako nema krize, koje je inicirala Vlada izglasala ova Skupština na čelu sa DPS-om i SDP-om, direktno pogađa većinu stanovništva, uključujući i najugroženije kategorije, penzionere, radnike, dakle najveći broj crnogorskih porodica. Ovaj zakon koji mi predlažemo, mi priznajemo da ima krize, spada u red kriznih zakona, koncipiran je tako da ne utiče na prosječnog crnogorskog gradjanina, odnosno stanovnika Crne Gore. Ovaj porez je porez koji će plaćati bogata manjina i u svim zemljama Evropske unije i u Sjedinjenim Američkim Državama je tako, i vi to dobro znate.

Ukoliko, gospodo poslanici koji predstavljate vlast u Crnoj Gori, ne izglasate ovaj zakon, to znači da se ovaj narodni dom zloupotrebljava u cilju

zaštite bogate manjine a sjetite se kako ste sdušno izglasali da se oporezuju penzije i plate od iznosa 270,00€. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama. Idemo dalje.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na promet nepokretnosti.

Koleginice Kalezić, izvolite.

JELISAVA KALEZIĆ:

Poštovana Skupštino, potvani potpredsjedniče, daću kratko obrazloženje, iako ovo postaje prilično besmisleno. Međutim, uradićemo ono zbog čega smo došli.

Prije toga, samo ću napomenuti nešto što nije vezano sa Poslovníkom a jeste sa zdravim razumom. Bilo bi lijepo postaviti dva pitanja. Prvo pitanje - da li smo mi zaista i iskreno za to da se nađu rješenja da se pomogne narodu i zemlji? Drugo, da li ovdje među nama ima ljudi koji smatraju da je sve ovo šala?

Koliko god zvučilo patetično ovo ozbiljno mislim i tako doživljam i žao mi je zbog toga.

Sada prelazim na obrazloženje Zakona o porezu na promet nepokretnosti.

Poslanički klub Demokratskog fronta je ovim predlogom izmjene i dopune, kao i ostalima koje ćemo obrazložiti, htio zapravo i ovo što smo na početku rekli da se nađe rješenje da se u ovakvoj situaciji pomogne za konsolidaciju i državnog budžeta i privrede i zaštititi najveći broj građana koji vrlo teško prolaze kroz ovu krizu.

Zaprvo, izmjena se sastoji u jednom jedinom članu, a to je da se stopa oporezivanja pri prometu nekretnina podigne sa 3 na 5%. Uporište za ovo, osim razloga koje sam navela, je zapravo u upoređenju sa praksom svih zemalja u regionu, a takođe i da ukažem da se u pojedinim zemljama Evropske unije porez pri prometu nekretnina kreće i znatno iznad ove stope.

To je obrazloženje za ovaj zakon.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vam.

Idemo dalje. Predlog zakona o izmjenama Zakona o koncesijama.

JELISAVA KALEZIĆ:

Ovim predlogom o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama se nastojalo, prvo, da se izmjenama i dopunama zaštiti državni interes i da se izmjenama i dopunama omogući bolje prihodovanje od koncesija koje daje Crna Gora.

Provjera koja je rađena u pripremi ovog predloga zakona pokazuje potpunu održivost ovoga što je predloženo. Doduše, s obzirom da je ovaj zakon rađen u cilju nalaženja hitnog rješenja za konsolidaciju državnog budžeta i budžeta lokalnih samouprava, nije bilo moguće obuhvatiti još neke aspekte tako da će se vjerovatno pojaviti potreba za i drugačijim preispitivanjem ovog zakona da bi se prostor Crne Gore, koji je obuhvaćen koncesijama, lokacije koje su obuhvaćene koncesijama, zaštitile od veoma čestih destrukcija od strane koncesionara. Sve je sadržano što je potrebno. U svakom slučaju važno je naglasiti da se ovim zakonom predlaže smanjenje vremena izdavanja predmeta koncesije sa 30 na 20, odnosno sa 60 na 40 godina i povećanje koncesionog prihoda na 50%. Predlogom je ukazano na parametre koje treba primjeniti da bi se objektivno napravila procjena koncesije koja se izdaje.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala.

Izvolite, imamo proceduralnu intervenciju.

SLAVEN RADUNOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, mislim da bi bilo racionalno i praktično da se glasa, iako znam da smo potpisali svi poslanici Demokratskog fronta sve ove zakone, ali da se glasa, makar poslije dva ili tri obrazloženja, iz dva razloga: Prvo, poslanici ne mogu da se sjete o kojem se predlogu radi kada ih je 13, a drugo možda bi na taj način natjerali poslanike specijalno iz vlasti, ali neke kolege iz opozicije da se vrate u salu i da slušaju predloge zakona koje Demokratski front obrazlaže ovog momenta. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala.

Shvatam vašu proceduralnu intervenciju u smislu racionalizacije našeg rada. Znete i sami da je po Poslovniku ovako, da moramo čuti predloge, jer su jedinstveni predlozi i onda pristupiti glasanju, a posebno se slažem s drugim dijelom Vašeg obrazloženja koji je vezan za prisustvo i da se čuje obrazloženje, jer o tome ćemo glasati svi. Ali, u svakom slučaju ukoliko smatrate da je to racionalnije, i da na taj način možemo brže i

kvalitetnije završiti posao, onda da idemo, četiri predloga pa glasanje itd. Za sada imamo, čuli smo obrazloženje tri predloga.

Idemo dalje.

Predlog zakona o akcizama.

Kolega Vasiljević ima riječ.

VELJKO VASILJEVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Ovo je jedan od zakona koji je u prilog rješavanja krize i nedostatka sredstava u budžetu Crne Gore. Primjenom ovog zakona će se povećati primanja u budžetu koja se ostvaruju akcizama. Istovremeno povećanje iznosa akciza na alkohol zakon neće u većoj mjeri uticati na povećanje maloprodajne cijene zbog već visoke marže i međusobne razlike koja iznosi i do 30%.

Takođe, ovaj zakon neće destimulativno uticati na razvoj vinogradarstva i vinarstva u Crnoj Gori koje predstavljaju razvojne grane u Crnoj Gori, već naprotiv, uvodi se nova kategorija kvalitetnih vina koja će se u najvećoj mjeri proizvoditi u Crnoj Gori.

Ovim mjerama će se stimulisati proizvodnja vrhunskih i arhivskih vina. Uz sve ovo treba istaći da su cijene vina i alkohola u Crnoj Gori znatno niže nego u Evropskoj uniji i u regionu.

Ja bih samo još napomenuo da ovaj zakon ne utiče na socijalne kategorije jer građani Crne Gore dobro znaju, makar moji u Nikšiću, da niko od socijalnih kategorija niti pije skupocena pića niti pije skupocena vina, tako da ovim zakonom treba da se više oporezuje luksuz. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Molim kolege, pošto su neki bili van sale, da čujemo obrazloženje predloga zakona koje imamo na dnevnom redu i da u maksimalno mogućoj mjeri budemo u sali jer ćemo ići po ubrzanom izjašnjavanju po predlozima, tako da, uz puno uvažavanje potrebe ponekad da se izađe iz sale, molim vas da u maksimalno mogućoj mjeri budemo u sali kako bi završili dnevni red.

Dakle, prošli smo četiri predloga zakona od ovih 13 koje smo imali i koje imamo iz Demokratskog fronta.

Sada, shodno dogovoru, prelazimo na izjašnjavanje.

Molim da kolege koje su u hodniku uđu u salu jer prelazimo na izjašnjavanje o predloženim tačkama.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na upotrebu motornih vozila, plovni objekata, vazduhoplova i letilica.

Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasala su 64 poslanika, 28 za, 32 protiv, četiri uzdržana, pa konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Predlog zakona o izmjenama Zakona o porezu na promet nepokretnosti. Izvolite.

Zaključujem glasanje. 63 poslanika su glasali, 27 za, 33 protiv, tri uzdržana, pa konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Predlog zakona o izmjenama Zakona o koncesijama. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 65 poslanika, 28 za, 33 protiv, četiri uzdržana, pa konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Predlog zakona o izmjenama Zakona o akcizama. Izvolite.

Zaključujem glasanje. 62 poslanika su glasali, 25 za, 33 protiv, četiri uzdržana, pa konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Idemo dalje sa obrazloženjem predloga.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o igrama na sreću.

Izvolite, kolegice.

LJILJANA ĐURAŠKOVIĆ:

Donošenjem ovog zakona bi se povećali primici budžeta i tako smanjio deficit. Takođe, primjena ovog zakona bi imala pozitivan socijalni efekat na suzbijanje pojave zavisnosti i pojave neproduktivnog načina življenja, posebno kod mladih i maloljetnih lica. Zakon treba donijeti po skraćenom postupku zbog stanja u kome se nalaze javne finansije. Njegovi efekti će se istovremeno odraziti na socijalne prilike u državi i biće iskorak u pravcu resocijalizacije mladih zasnovanim na pozitivnim društvenim vrijednostima i sprečavanju da postanu žrtve poroka čiji put vodi samo u jednom pravcu ka uništenju kako pojedinca, tako i porodica.

Našim predlogom zakona se povećava koncesiona nadoknada za priređivače igara na sreću u fiksnom iznosu sa 10.000 na 15.000 mjesečno. Zakonom se povećava jednokratna koncesiona nadoknada za priređivanje igara na sreću u fiksnom iznosu sa dva miliona na tri miliona eura. Zakonom se povećava godišnja fiksna naknada po jednom kazinu, sa 50.000 na 100.000 eura. Zakonom se fiksni dio koncesione naknade za privređivanje kladioničkih igara povećava sa 500 eura mjesečno na 1000 eura mjesečno, kao i varijabilni iznos sa 10% na 12%. Zakonom se fiksni dio koncesione naknade za priređivanje igara na sreću u automat klubu povećava sa 50 na 100 eura mjesečno po automatu.

Po našem predlogu ovaj zakon bi stupio na snagu 1. aprila 2013. godine. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Predlog zakona o izmjenama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

Kolega Vučinić. Izvolite.

JANKO VUČINIĆ:

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Naš predlog, predlog Demokratskog fronta o izmjenama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica je predložen da bi na jedan ispravan način zaštitili građane, jer zbog situacije u kojoj živimo danas, krajnje socio-ekonomski ugrožene situacije većine građana u Crnoj Gori, mi smo dali predlog da se one zarade do prosječne zarade ne oporezuju, odnosno da poreska stopa bude 0%, zarada od prosječne zarade do visine potrošačke korpe da bude kao i do sada sa porezom od 9%, a one zarade preko potrošačke korpe 15% do iznosa dvije hiljade eura, a preko dvije hiljade eura 20%, a one zarade preko tri hiljade eura 30%. Takođe, smatramo da treba ponovo uvesti neoporezivi dio dohotka u iznosu od 80 eura koji će se uključiti u prosječnu zaradu.

To bi bio predlog Demokratskog fronta koji se odnosi na porez na izmjenu poreza na dohodak fizičkih lica. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Predlog zakona o dopunama Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji.

Kolega Pavlović ima riječ. Izvolite.

KOČA PAVLOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče,

Ja sam dobio udio da obrazlažem dva predloga zakona koja su po svojoj strukturi prilično slična, u stvari gotovo identična, a dio su ovoga cijelog paketa zakona koje predlaže Poslanički klub Demokratskog fronta, pa vas molim ako mogu da ovo zajedno da obrazlažem.

Radi se o Predlogu dopuna Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Predlog dopuna Zakona o Centralnoj banci Crne Gore.

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Dakle, poštovane građanke i građani Crne Gore, na početku da se složim sa opaskom moje kolegice profesorice Kalezić, ovo dešavanje nameće pitanje svrsishodnosti ovoga bavljenja. Naime, radi se, poštovane građanke i građani Crne Gore, o očiglednom, bili smo to svjedoci svi, i mi ovdje u parlamentu, a i vi putem medija, radi se o očiglednom kršenju onoga što jeste ustavno pravo opozicionih poslanika, to je pravo na zakonodavnu inicijativu. Mi smo bili u prilici, vi ste to i vidjeli, mi smo predlagali koristeći ustavnu normu, ali parlamentarna većina je tu ustavnu normu, po našem mišljenju, protivustavno tumačila, i nije nam omogućila da realizujemo ovdje u parlamentu svoje ustavno pravo da do kraja ostvarimo tu mogućnost zakonodavnog djelovanja.

Dakle, moramo reći da se radi o jednom kontinuitetu gaženja Ustava od strane parlamentarne većine. Ove zadnje afere, pogotovo ova snimak su onako zorno potvrdili ono što mi ponavljamo već duže vremena i što znaju gotovo svi građani Crne Gore, neki manje neki više. Ove afere su u stvari nama samo ponudile vrlo kvalitetnu i neoborivu dokumentaciju, neoborive dokaze da smo mi sve ovo vrijeme bili u pravu. Neoborive dokaze pred našim evropskim i zapadnim sagovornicima. Dakle, radi se o jednoj vlasti koja krši, poštovane građanke i građani Crne Gore, Ustavom garantovana prava polovine od vas, u stvari više od polovine, znatno većeg dijela populacije, onog dijela koji ne pripada Demokratskoj partiji socijalista.

Može se reći da ova vlast u stvari ne krši Ustav, ona samo krši polovično i isto polovično krši Ustav, tj. prema većem dijelu populacije krši Ustav, a prema manjem dijelu ne. Znači, jedini uslov da dođete u poziciju da ostvarite svoja ustavna prava jeste da se učlanite u Demokratsku partiju socijalista i da glasate za njih.

Otprilike se isto to dešava ovdje u parlamentu, dakle polovično kršenje ustavnog prava poslanika na zakonodavnu inicijativu, tj. ustavno pravo opozicionih poslanika je potpuno ukinuto, a ustavno pravo poslanika parlamentarne većine postoji i ono je ostvarljivo. Nakon toga, ja želim samo da kažem par stvari oko ova dva zakona, dakle oni su dio jednoga cijelog paketa antikriznih zakona koje Demokratski front ili konstituenti Demokratskog fronta već duže vremena pokušavaju da proguraju. Dakle, mi smo odmah nakon što je nastupila krza izašli sa jednim obimnim setom zakona kojima smo u stvari željeli, sugerisali parlamentarnoj većini, pozivali je da djelujemo u interesu ove države, u interesu odbrane održivosti našega budžeta, pa održivosti cijelog ovog državnog projekta. Međutim, parlamentarna većina se uporno pravi gluvom već par godina, i danas je ovako zorno demonstrirala tu svoju gluvoću za sve što je lako prepoznatljivo kao nešto što je državni i narodni interes.

Da pročitam jednu rečenicu iz obrazloženja, ovdje se radi prosto o dva zakonska teksta kojima se predviđa limitiranje zarada, bruto zarada, s jedne strane, članova Senata Državne revizorske institucije i državnih revizora i s druge strane guvernera i viceguvernera Centralne banke Crne Gore na maksimalni nivo koji je u nivou poslanika u ovome Parlamentu.

Mi smo rekli u obrazloženju zakona da se radi o mjerama političke odgovornosti i društvene solidarnosti. Poštovane građanke i građani Crne Gore, da uprostim, radi se o tome da je to jedini moralni pristup u jednoj bankrotiranoj ili gotovo bankrotiranoj državi, kakva Crna Gora u ovome trenutku jeste.

Dakle, protivnici ovoga pristupa koji mi pokušavamo evo tri godine da nametnemo, obično koriste dva argumenta. Prvi argument, poštovane građanke i građani Crne Gore, taj da te niske plate će pospješiti korupciju. Evo ako smanjimo plate onda ćemo izložiti te ljude korupciji. A svi znamo da smo imali i pet puta veće plate ti vaši eksperti i upravljači u tim vašim upravnim odborima i tim agencijama, u savjetu revizora itd. imali su i pet puta veće plate do prije izvjesnog vremena, pa je cvjetala korupcija, to sad vidimo, cvjetala je korupcija, to je jedan potpuno glupi argument.

Sa druge strane, kaže se niske plate će dovesti do odlivanja stručnoga kadra. A ja želim da odgovorim, nemojte da se sprdamo, stvarno, nemojte da se sprdamo sa ovom javnošću i sa ovim narodom - o kakvom stručnom kadru vi govorite, pa njihova stručnost se vidi. Mi njihovu stručnost osjećamo na svojoj grbači, svaki građanin Crne Gore osjeća tu njihovu stručnost, stručno upravljanje i stručna briga o javnom državnom interesu i interesu građana Crne Gore.

Samo još jednu rečenicu.

Dakle, radi se prosto o tome, poštovane građanke i građani Crne Gore, da što se tiče odliva tih stručnih kadrova srećno im bilo, nego oni neće otići, ovo je jedina "Amerika" za njih, nema druge "Amerike" za te ljude, najveći broj njih, čast izuzecima.

Ono što želim da kažem kao moj lični stav i dozvolite mi to da kažem, dakle u februaru 2012. godine ova skupština je donijela zaključke povodom KAP-a kojima je obavezala Državnu revizorsku instituciju koja se tretira ovim zakonom da izvrši reviziju garancija i reviziju stanja u KAP-u, tj. revizija stanja trebala je da bude izvršena od nezavisnog revizora koji je odbio, pa je uzela to revizorska institucija. Godinu dana je od tada prošlo, a Državna revizorska nije ispunila tu obavezu koju je ova skupština dala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Zahvaljujem.

Prelazimo na glasanje.

Pa evo, završavate dva minuta kolega Pavloviću. Obrazloženje dva predloga zakona ste počeli u trećem minutu i devetoj sekundi.

Izvolite tu rečenicu.

KOČA PAVLOVIĆ:

Dakle, poštovane građanke i građani Crne Gore, poštovane kolegice i kolege, da nas ima, kao što nas nema, mi bismo ovdje danas donijeli odluku da Državnoj revizorskoj instituciji ne dodijelimo više nijednoga centa dok ne izvrši ono što joj je ova skupština dala kao obavezu, a ne da razgovaramo o evropskim nadležnostima i platama, a balkanski da dozvoljavamo da se ona ponaša.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Dobro, imali smo kraće izlaganje. Sad prelazimo na glasanje.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o igrama na sreću.

Izvolite, izjasnite se.

Zaključujem glasanje. Glasala su 62 poslanika, 27 za, 32 protiv, četiri uzdržana, pa konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Predlog zakona o izmjenama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Izvolite.

Ukupno je glasalo 63 poslanika, 27 za, 32 protiv, četiri uzdržana, pa konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Predlog zakona o dopunama Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji.

Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 65 poslanika, 29 za, 34 protiv, dva uzdržana, pa konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Predlog zakona o dopunama Zakona o Centralnoj banci Crne Gore.

Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasala su 63 poslanika, 27 za, 33 protiv, tri uzdržana, pa konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Zahvaljujem.

Sad ćemo čuti obrazloženje za još pet preostalih predloga.

Predlog zakona o crnogorskoj razvojnoj banci.

Kolega Radunović ima riječ. Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ:

Poštovane kolegice i kolege i građani širom Crne Gore,

Za predlog dobrog zakonskog rješenja nije potrebno predugačko obrazloženje, ali za njegovo usvajanje je potrebno da postoji volja

dobronamjernih ljudi, dobronamjernih poslanika. Koliko vidim danas vrlo je malo tih dobronamjernih u ovoj Skupštini, nego okreću glavu od stvarnosti kojom je pogođena Crna Gora. Crnoj Gori je hitno potreban značajan privredni rast da se više ne bismo oslanjali na to da li će nekim sumnjivi investitor ili, čast rijetkim slučajevima, pravi investitor, doći u Crnu Goru i uložiti neki novac tako što će da kupi imovinu koju su stvarali naši preci ili mi pa da od toga živimo koju godinu, tako da bilo koji zakon koji poboljšava mogućnost da se razvija privreda trebalo bi da bude i te kako prihvaćen od poslanika ovog doma.

U Crnoj Gori danas komercijalne banke daju privrednicima kredite koji imaju kamatu od nevjerovatnih 15, 16, 17%. Potpuno je jasno bilo kome ko se ikada bavio privredom da sa takvom kamatom, nazvao bih je zelenaškom kamatom, ne može da dođe do privrednog razvoja. Zbog toga ja razumijem i banke, banke imaju veliki faktor rizika od vraćanja kredita u Crnoj Gori i zbog velikih premija moraju da imaju tako visoke kamate, ali zato u ozbiljnim društvima postoji država koja o tome brine. Država može da obezbijedi sredstva po mnogo nižoj kamatnoj stopi i na duži rok dajući državne garancije i da preda sredstva razvojnoj banci na upravljanje koja bi onda odobravala kredite onim razvojnim projektima od kojih korist može da ima najšira društvena zajednica. Ponekad takvi razvojni projekti nisu na kratak rok profitabilni ili barem značajno profitabilni pa da njih može da kreditira, što bi bilo logično, neka komercijalna banka, ali za ove projekte treba da postoji razumijevanje države i zbog takvih projekata koji treba da budu baza za razvoj kompletne crnogorske privrede, treba da postoji razvojna banka.

Nisam toliko naivan da mislim da će ovo moje obrazloženje vas da ubijedi da promijenite ovaj pravac glasanja kojim ste krenuli danas, ali nadam se da će makar malo da vas zacrveni. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Predlog zakona o dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi. Koleginice Bošnjak, izvolite.

BRANKA BOŠNJAK:

Ni ja ne mogu da se otmem utisku ...(Prekid)

Mi smo danas u setu ovih zakona predložili zakon o dopunama Zakona o lokanoj samoupravi. Imali smo u vidu da ne postoji jedinstvena metodologija niti neki zakonski propis kojim se regulišu pitanja zarada, naknada i drugih primanja lokalnih funkcionera, već se ta pitanja rješavaju

propisima lokalnih samouprava, a u praksi se pojavljuju neopravdane razlike u visini ovih primanja.

Prije donošenja Zakona o sprečavanju konflikta interesa imali smo među nama kolege gradonačelnike. Vidite da ni jedan od njih nije ostao da bude poslanik, već su svi otišli da obavljaju gradonačelničku funkciju. To iz razloga što su plate gradonačelnika i lokalnih funkcionera znatno veće nego plate poslanika u Skupštini Crne Gore i uopšte, da kažem, državnih funkcionera, pa su te plate najčešće i veće i od najviše plate u državi, odnosno plate predsjednika države i predsjednika Parlamenta. Ukoliko napravimo neku analizu, možemo da vidimo da što je neka lokalna samouprava u većoj krizi, kao recimo Nikšić, utoliko su te plate veće, a da ne kažem da u suštini ti lokalni funkcioneri i ne žive od plata, nego znamo da su većina njih poznati po nadimcima "gospoda procenti" i da je taj procenat ugrađivanja kod raznih građevinskih mafijaša veći ukoliko je lokalna samouprava u lošijem stanju. Čuli smo ovih dana da nam je onaj kolega gradonačelnik u Nikšiću već postao "mister 30%". Iz tog razloga smo mi....

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Koleginice Bošnjak, nemojmo molim vas, imate obrazloženje zakona i dobro ste krenuli, ali ...

BRANKA BOŠNJAK:

Progresivna je bila stopa, počelo je od 10 do više od 30.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Nemojmo o personalnim rješenjima, ljudi koji nijesu u sali nijesu u prilici da odgovore na te navode. Izvolite i zahvaljujem vam unaprijed na tome što ćete, vjerujem, ispoštovati.

BRANKA BOŠNJAK:

Iz tog razloga smo mi predložili dopune ovog zakona i limitirali smo maksimalan iznos zarade lokalnih funkcionera, da on ne smije biti veći od tri prosječne zarade u Crnoj Gori. Smatramo da time nismo narušili neyavisnost lokalne samouprave, jer smo samo limitirali tu granicu, a oni će imati pravo u okviru lokalne samouprave da odrede visinu primanja. Mislim da bi u ovom vremenu ekonomske krize to bila mjera političke odgovornosti i društvene solidarnosti, a time, još jednom da naglasim, ne bi narušili nezavisnost i autonomiju lokalnih samouprava. Iz tog razloga očekujem da će kolege poslanici podržati da makar uvrstimo u dnevni red ovaj zakon pa da o njemu raspravljamo kad dođe vrijeme. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Predlog deklaracije o ubrzanom razvoju energetike Crne Gore.

Izvolite, proceduralna intervencija.

MILORAD VULETIĆ:

Uvažena koleginica Bošnjak se obratila da mi iz pozicije nemamo petlje da raspravljamo o ovim predlozima zakona koje opozicija nudi. Radi građana, samo da se zna, ne da nemamo petlje, nego mi vršimo vlast i mi podržavamo program Vladinih antikriznih mjera u okviru kojih će se naći vrlo brzo i neki od ovih predloga koje nudi opozicija, ali nadam se na mnogo kvalitetniji način koncipiran.

PREDŠJEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Pretpostavljam da građani ovu vašu intervenciju shvataju kako treba.

Idemo dalje.

Kolega Strahinja Bulajić će dati obrazloženje za tačku Predlog deklaracije o ubrzanom razvoju energetike. Izvolite, kolega Bulajiću.

STRAHINJA BULAJIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Jeste stvarno malo čudno, struktura ovog parlamenta je takva da je otprilike 60% partija socijalističke ili socijaldemokratske orijentacije. Od predloženih 30 zakona opozicije, 29 ako sam ja dobro izračunao, barem je 20 bilo koji se mogu svrstati u kategoriju socijalnih. Stvarno je zanimljivo da u takvoj strukturi parlamenta, ama baš nijedan od ovih predloženih zakona ne prođe, da se baš svaki odbije. Ali dobro, idemo na energetiku.

U ime Kluba poslanika Demokratskog fronta zahtijevam da se u dnevni red ove sjednice uvrsti i Predlog deklaracije o ubrzanom razvoju energetike koji je predložen od strane poslanika Kluba Demokratskog fronta. Uvjeren sam, poštovane kolege, da svi mi dijelimo isto mišljenje kada je u pitanju energetika u Crnoj Gori.

Nadam se da svi shvatamo da je energetika, a posebno elektroenergetika jedan od najznačajnijih resursa kojim Crna Gora raspolaže. Od ukupnih instaliranih proizvodnih kapaciteta poslednji izvor energije izgrađen je 1982. godine, to je bila termoelektrana, ako možemo reći termoelektrana, jer rijetke su termoelektrane sa jednim blokom u

svijetu, dakle jedan blok - pola termoelektrane u nekom minimumu. Dakle, 31 godina nedopustivog zaostajanja u tom smislu, a o tehnološkom zaostajanju mislim da je izlišno i govoriti. Imajući u vidu hronične energetske boljke Crne Gore, veliki deficit u proizvodnji električne energije, potrebe konzuma, količine energije koje se uvoze u sistem. Radi ilustracije, samo za poslednjih deset godina uvezeno je oko 660 miliona evra električne energije u naš elektroenergetski sistem. Dakle, sasvim dovoljno novca za jedan veliki proizvodni energetska kapacitet. Zatim, problemi vezani za KAP u smislu isporuka, jer kao što znamo KAP nema spostveni izvor energije. Elektroprivredi se duguje oko 200 miliona evra. Očigledno je lutanje Vlade i izostajanje vizije eneretskog razvoja Crne Gore, donose se razne strategije razvoja ovog sektora, troši se golemi novac na te i takve materijale i na takva dokumenta, a u suštini i pored svih tih silnih strategija, energetika Crne Gore mislim da ne samo da tapka u mjestu nego nazaduje. Moglo bi se tako nabrajati još poprilično. Ne zaboravite, uvažene kolege, da je pred prehrane, pitanje energije krucijalno pitanje za opstanak i privredno-ekonomski razvoj bilo koje države i njenih građana. Pitanje energije je pitanje ne samo privredno-ekonomske, socio-ekonomske već i političke stabilnosti u unutrašnjim i međunarodnim okvirima. Onaj ko bude imao dovoljno sopstvene energije, ko bude postigao energetsku samodovoljnost, imaće i tehnološku i ekonomsku, ali i u političkom smislu neuporedivo bolju poziciju.

Zbog svega toga smatramo nužnim donošenje jedne ovakve deklaracije o ubrzanom razvoju energetike i pozivam sve kolege da podrže ovaj predlog, pa da zajednički prodiskutujemo o ovoj veoma važnoj temi za Crnu Goru. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu.

Kolega Vučiniću, izvolite.

JANKO VUČINIĆ:

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Da bih ovaj naš predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu na pravi način obrazložio morao bih se vratiti nekoliko godina unazad, tačnije u 2008. godinu kada je donesen, kao predlog Vlade, tada novi Zakon o radu koji je faktički ukinuo sva radnička prava. Od tog vremena, od 2008. godine, skoro da i nema ugovora o radu na neodređeno vrijeme. Znamo šta znači raditi na određeno vrijeme, znamo šta znači to radno

mjesto i kakav ima prostor za zloupotrebu. To možda najbolje zna da odgovori naš kolega poslanik Zoran Jelić sa onom rečenicom da je jedan zaposleni četiri glasa i sa ugovorom na određeno vrijeme je otvoren veliki prostor za zloupotrebu. Tada su bili argumenti za ovakav Zakon o radu da taj zakon štiti radnike od neradnika i da će biti tržište toliko fleksibilno da će omogućiti privlačenje stranih investitora i ohrabriti domaće investitore. Tada je proistekla ona krilatica od predstavnika Vlade, da su strani investitori kao ptice selice, toliko plašljivi da treba samo jači dašak da bi se uplašili i pobjegli. Međutim, izgleda da ove ptice koje su dolijetale u Crnu Goru nijesu nimalo plašljive, nijesu to ptice selice, to su izgleda ptice grabljivice koje su sve opustošile i digle sve što nije za nebo svezano, a vidimo danas na primjeru KAP-a kako su ti investitori plašljivi i kako će ih taj dašak vjetra odagnati. Međutim, ove bez kastiga iz Aluminijskog kombinata nećemo micati.

Da se vratim na Zakon o radu. On je popravljen na inicijativu Sindikata i zahvaljujući pomoći pojedinih poslaničkih klubova i poslanika. Međutim, opet je ostao nedefinisan taj termin ugovora o radu na određeno vrijeme i zbog toga suština predloga Demokratskog fronta je da se svi ovi ugovori na određeno vrijeme koji su trajali više od 24 mjeseca bez prekida većih od šest mjeseci kod istog poslodavca transformišu u ugovore na neodređeno vrijeme ili stalni radni odnos do dana stupanja ovog zakona na snagu. Tako treba tumačiti ovaj zakon i jedan veliki broj mladih ljudi koji su zaposleni na određeno vrijeme i na taj način ucijenjeni, steći će stalni radni odnos, odnosno ugovor na neodređeno.

Druga mjera je povećanje minimalne zarade sa 30 na 50% u odnosu na prosječnu zaradu. Sa tim povećanjem bismo donekle popravili težak socioekonomski položaj većine građana u Crnoj Gori, a takođe bismo spriječili zloupotrebu od strane poslodavaca, jer oni danas isplaćuju platu u visini minimalne zarade a ostalo na crno. Ovim ne samo što bismo pomogli najugroženijima nego bismo pomogli punjenje budžeta na osnovu poreza i doprinosa na ovako povećanu minimalnu zaradu. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Imamo još jedan predlog, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

Koleginice Kalezić, izvolite.

JELISAVA KALEZIĆ:

Koja je suština ponuđenog rješenja kojim se predlaže poboljšanje u odnosu na postojeći zakon - odnosi se na to da bi se primjenom ovog zakona u dijelu povećanja stope preza sa 9% na 15% povećale prihodne strane budžeta. Šta to znači u odnosu na pravna lica? To znači da bi dobit od kapitala trebalo da bude obuhvaćena poreskom osnovicom, jer smo svjedoci da je u proteklom periodu, posebno u periodu takozvanog investicionog buma ili već kako se koriste izrazi, mnogo dobiti ostalo neoporezovano. Naravno, to vrijeme je prošlo, to se više ne može oporezovati, ali to iskustvo bi trebalo da nam pomogne, pogotovu u ovakvoj situaciji, da se ne dozvoli neoporezovano prihodovanje. Međutim, ovo ima izvjesnog uporišta čak i u Opštem imovinskom zakoniku, koji kaže - ko od čega korist ima treba i teret da nosi, razumna mjera raspoređivanja tereta. Kao još nešto što je veoma važno, ovo bi omogućilo da se uvedu poreske olakšice i podsticaji za one porezne obveznike, odnosno pravna lica koja svoju djelatnost obavljaju u djelovima Crne Gore koji su manje razvijeni, a to je praktično cio sjever Crne Gore i dio centralnog regiona, odnosno taj dio se nažalost povećava, i to galopirajuće. Tako bi se praktično malo krenulo u podsticanje privredne aktivnosti tamo gdje je ona potpuno zamrla. Predložena stopa poreza može biti privremenog karaktera i to do uspostavljanja dugoročnog razvoja i postizanja potpune i održive ravnoteže budžeta. Ovaj zakon predlažemo da se donese po skraćenom postupku zbog stanja u kojem se nalaze javne finansije. Toliko.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovane kolege, čuli smo obrazloženje za predloge. Sada prelazimo na izjašnjavanje. Molim vas da se izjasnimo o Predlogu zakona o crnogorskoj razvojnoj banci. Ko je za, protiv, uzdržan?

Ukupno su glasala 63 poslanika, 27 za, 33 protiv, tri udržana. Konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Predlog zakona o dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasala su 62 poslanika, 28 za, 31 protiv, tri uzdržana. Konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Možemo li dalje? Možemo. Zahvaljujem.

Predlog deklaracije o ubrzanom razvoju energetike Crne Gore. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasala su 62 poslanika, 26 za, 33 protiv, tri uzdržana. Konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasala su 64 poslanika, 27 za, 34 protiv, troje uzdržanih. Konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasala su 63 poslanika, 27 za, 33 protiv, tri su bila uzdržana. Konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Poštovane kolege, stekli su se uslovi da se izjasnimo o predlogu dnevnog reda u cjelini.

Proceduralna intervencija, kolega Lalošević. Izvolite.

VASILIJE LALOŠEVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Poštovane kolege, poštovani građani Crne Gore,

Nakon ovog glasanja oko 29 predloga opozicionih zahtjeva od kojih su većina veoma značajni, pogotovo što govore o antikriznim mjerama, doveli ste me objektivno u jednu nezavidnu i nelagodnu situaciju. Jedino je prošao moj predlog zakona, kolege Kaluđerovića i moj. Ne znam šta da radim sada. Da li da ga povučem i tako omogućim članovima Antikorupcionog odbora da saznaju tajne podatke ili da pustim u proceduru, pa se osjećam poniženo jer ostale kolege nijesu imale prilike da govore o svojim zahtjevima iako su bili kvalitetni. Pomozite mi, potpredsjedniče, što da radim.

S druge strane, glas razuma mi kaže da, ipak, uvrstimo ovaj predlog koji ste usvojili i koji je jednoglasno dobio podršku na svim odborima na kojima je raspravljano, i na Odboru za bezbjednost, i Odboru za antikorupciju, i na Odboru za politički sistem, jer ću na taj način omogućiti doktoru...koji trenutno nije tu, a tu je član Antikorupcionog odbora, da ima uvid u tajne podatke i da bude ravnopravan sa nama iz Odbora za bezbjednost. Pomozite mi, zaista ne znam šta da radim.

PREDSJEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Pomoći ću, kolega Laloševiću, kao i uvijek, naravno. Vidim da vas je ponijela emocija, a vidim da vas je i vrijeme ponijelo.

VASILIJE LALOŠEVIĆ:

Kao demonstraciju, jedan mali vid protesta, ne mali nego dosta značajni, Klub poslanika Socijalističke narodne partije neće glasati o dnevnom redu.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Dobro.

Tražili ste od mene pomoć i ja ću pomoći, kao i uvijek. Predlažem da ostanete pri svom predlogu koji je dobio jednoglasnu podršku na matičnom odboru, za koga vjerujem da ćemo ga i na plenumu usvojiti veoma brzo.

Došli smo do predloga dnevnog reda. Stavljam na glasanje predlog dnevnog reda u cjelini. Ko je za, protiv, uzdržan, imajući u vidu i ovu intervenciju kolege Laloševića? Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 57 poslanika, 37 za, 18 protiv, dva uzdržana, pa konstatujem da smo prihvatili dnevni red.

Prelazimo na rad po utvrđenom dnevnom redu.

Prva tačka je **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka**. Predstavnici predlagača su poslanici Socijalističke narodne partije Vasilije Lalošević i Velizar Kaluđerović. Izvjestioci odbora su Željko Aprcović u ime Zakonodavnog odbora i Mevludin Nuhodžić u ime Odbora za bezbjednost i odbranu.

Otvaram pretres. Da li neko od kolega predstavnika predlagača želi da da dopunsko obrazloženje?

Prije nego što se kolega Lalošević izjasni, čućemo uvodno izlaganje, molim vas da ispoštujemo dogovor sa kolegijuma u pripremi ove sjednice, bez rasprave o ovoj tački dnevnog reda.

Izvolite.

VASILIJE LALOŠEVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče. Zaista ste mi dali privilegiju da mogu elaborirati Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka, da nakon toga ne komentarišete taj predlog zakona jer je on na odborima dobio apsolutni konsenzus.

Ovom prilikom želim da kažem da smo kolega Velizar Kaluđerović i ja i ostale kolege iz Kluba Socijalističke narodne partije imali, prije svega, kao primarni cilj prijeku potrebu da se u ovom našem domu, najvišem predstavničkom domu u Crnoj Gori, eliminiše svaki vid diskriminacije. Šta to znači u slučaju da ne usvojimo ovaj zakon o tajnosti podataka, odnosno izmjene i dopunama? Jedan dio naših kolega koji učestvuje u novoformiranom radnom tijelu koje se zove Antikorupcioni odbor, jednostavno ne bi imao prilike da stekne uvid u tajne podatke, a samim tim ne bi imao mogućnost da nadgleda i analizira rad državnih organa, institucija, organizacija i svih tijela u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala.

Za one naše članove i kolege koji možda nijesu imali prilike da gledaju ovaj predlog zakona, a i za gospodu novinare i poštovane građane

Crne Gore, samo da kažem da je u prvobitnom Zakonu o tajnosti podataka stajala odredba da pristup tajnim podacima imaju određena lica i čelnici određenih institucija u Crnoj Gori. Sada ću ih nabrojati redom kako su stajali u tom predlogu zakona. Bili su to predsjednik Crne Gore, predsjednik Skupštine, predsjednik Vlade, potpredsjednici Vlade, ministri, državni tužioci, zamjenici državnih tužilaca, sudije, članovi Odbora za bezbjednost Skupštine Crne Gore, članovi Anketnog odbora Skupštine Crne Gore koji je osnovan odlukom Skupštine Crne Gore, članovi Savjeta nadzornog organa za zaštitu ličnih podataka, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda i branilac okrivljenog, osim u slučajevima propisanim Zakonom o krivičnom postupku.

U članu 8 dodali smo i članove Odbora za antikorupciju Skupštine Crne Gore, i to sam rekao u uvodu ove priče. Jednostavno, na taj način oni će imati mogućnost da predlažu i dodatne mjere za unapređenje strategija, akcionih planova i drugih dokumenata koji se odnose na borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala. Naravno da će taj odbor, samim tim kada svi članovi budu imali uvid u tajne podatke, moći da razmatra predstavke i upućuje nadležnim organima, u skladu sa svim onim što sam rekao u uvodu. Podsjetiću vas da je dobar dio kolega ovdje prisutan učestvovao u radu tzv. POSP-a, Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore, koji je održan negdje krajem novembra 2012. godine. Jedna od stavki koju ste vi tada, kolege, usvojili, čini mi se da je to bila stavka 12, Deklaracija i preporuke Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje, odnosi se na Zakon o tajnim podacima, odnosno odnosi se na preporuku POSP-a da se dodatno izmijeni Zakon o tajnosti podataka kako bi svi u Skupštini Crne Gore koji se bave ovom problematikom bili nediskriminirani i imali uvid u sve to.

Kao što ste i sami rekli, gospodine potpredsjedniče, očekujem da će ovaj zakon dobiti jednoglasnu podršku. Još jednom hvala što sam imao mogućnost, u ime kolega, da ga elaboriram. Ovo pokazuje da, kada nešto urade poslanici Socijalističke narodne partije, a tiče se merituma i struke, rezultat je ovakav, potpuni konsenzus i kvalitet zakona. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Zaključujem raspravu povodom ove tačke dnevnog reda.

Imamo proceduralnu intervenciju, kolega Labudović. Podsjećam vas, rekao sam u uvodu, a tu su ljudi koji su bili na kolegijumu, da je dogovor da ne bude rasprave jer je jednoglasno prihvaćen od strane svih poslaničkih klubova. Prihvatamo li to? Prihvatamo. Zahvaljujem.

Hajdemo da izglasamo predložene izmjene. Ko je za, protiv, uzdržan? Izvolite. Samo da podsjetim, treba nam većina od ukupnog broja.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 56 kolega poslanika, 53 za, jedan protiv, dva uzdržana. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona čine dva amandmana Zakonodavnog odbora koji su pravnotehničke prirode. Nema drugih amandmana, pa se sada trebamo izjasniti o Predlogu zakona u cjelini. Izvolite, kolege.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 58 poslanika, 54 za, dva protiv, dva uzdržana. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka.

Prelazimo na drugu tačku dnevnog reda - **Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Makedonije o policijskoj saradnji.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Raško Konjević, ministar unutrašnjih poslova i Vladimir Vukotić, pomoćnik ministra. Izvjestioci odbora su Emilo Labudović u ime Zakonodavnog odbora i Obrad Stanišić u ime Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres. Pitam predstavnika Vlade želi li da da dopunsko obrazloženje. Ne. Zahvaljujem.

Da li neko želi riječ? Ne želi. Zaključujem pretres i pozivam vas da glasamo. Ko je za, protiv, uzdržan? Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasala su 53 poslanika, 51 za, jedan protiv, jedan uzdržan. Konstatujem da je Skupština prihvatila Predlog zakona.

Prelazimo na sljedeću tačku - **Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Moldavije o readmisiji, vraćanje i prihvatanje lica koja su bez dozvole boravka.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Raško Konjević, ministar unutrašnjih poslova i Abid Crnovršanin, pomoćnik ministra. Izvjestioci odbora su Zorica Kovačević u ime Zakonodavnog odbora i Obrad Stanišić u ime Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres. Predstavnik Vlade? Nema potrebe. Zahvaljujem.

Da li neko želi riječ? Ne. Zahvaljujem.

Prelazimo na glasanje. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasala su 52 poslanika, 50 za, dva protiv, uzdržanih nije bilo. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona.

Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Češke Republike o saradnji u oblasti borbe protiv organizovanog kriminala.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Raško Konjević, ministar unutrašnjih poslova i Vladimir Vukotić, pomoćnik ministra. Izvjestioci odbora su Željko Aprčović u ime Zakonodavnog odbora i Obrad Stanišić u ime Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres. Predstavnik Vlade? Ne. Da li neko želi riječ? Ne. Zaključujem pretres.

Izvolite, poštovane kolege, da pristupimo glasanju.

Zaključujem glasanje. Glasala su 54 poslanika, 53 za, jedan protiv, uzdržanih nije bilo. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona.

Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Slovačke o saradnji i međusobnoj pomoći u slučaju prirodnih i drugih katastrofa.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Raško Konjević i Ljuban Tmušić, pomoćnik ministra. Izvjestioci odbora su Azra Jasavić u ime Zakonodavnog odbora i Milan Knežević u ime Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres. Da li predstavnici Vlade žele riječ? Ne.

Da li neko od kolega želi riječ? Ne. Zahvaljujem.

Molim vas da pristupimo glasanju.

Zaključujem glasanje. Glasala su 53 poslanika, 52 za, jedan protiv, nije bilo uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona.

Predlog zakona o potvrđivanju Aneksa IV Marpol konvencije 73/78.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Ivan Brajović, ministar saobraćaja i pomorstva i Goran Jurišić, direktor Uprave pomorske sigurnosti. Izvjestioci odbora su Miodrag Vuković u ime Zakonodavnog odbora i Koča Pavlović u ime Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres. Da li predstavnici Vlade žele riječ? Ne.

Da li neko od kolega želi riječ? Želi.

Kolega Obrad Gojković. Izvolite.

OBRAD GOJKOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, poštovane kolege, gospodine ministre, poštovani građani,

Vrlo ću kratko, da ne bismo gubili vrijeme, imam potrebu da ukažem gospodinu ministru. Što se tiče konvencija, podržavam svakako ovu konvenciju, ali je potreba od kolega pomoraca za još nekim konvencijama, pa bih rekao šta pomorci od vas očekuju vrlo brzo da uradite da bi im olakšali posao u pomorstvu.

Pošto je prošle godine u avgustu donesena, koliko sam informisan, Konvencija o radu u pomorstvu a biće u primjeni od avgusta ove godine,

pomorci očekuju da Parlament Crne Gore potvrdi ovdje tu konvenciju, jer se tu radi o njihovim ugovorima o osiguranju, zdravstvenim pregledima itd, što će značajno uticati na njihov status u lukama svijeta.

Druga konvencija je tzv. Konvencija STCWS, to je standard i sertifikovanje obuke pomoraca, koja je donesena 1995. godine, a 2010. godine u Manili su doneseni amandmani i pomorci očekuju da će, pošto još ništa nije urađeno a trebalo je, pomorci su očekivali da se u Parlamentu potvrde ti amandmani iz konvencije u Manili jer im to pravi problem u poslu, očekuju da će vaše ministarstvo vrlo brzo ovdje predložiti te konvencije.

Bio sam spremio raspravu, ali pošto vidim da ovo ide po nekom ubrzanom principu, želim da kažem, što se tiče Marpol konvencije, koju u potpunosti podržavamo, da će se ona primijeniti u našem unutrašnjem saobraćaju, pogotovo što se tiče pomorskog saobraćaja na trajektima između Kamenara i Lepetana. Prošle godine, baš zbog nedostatka ovih zakonskih propisa o zagađivanju vazduha sa plovila, bilo je velikih problema i određeni trajekti su bili zaustavljeni, jer u našem unutrašnjem saobraćaju ne postoje standardi kojima se može primijeniti ova konvencija. Uz molbu da obratite pažnju na ove konvecije koje olakšavaju rad pomoraca, molim da preuzemte nešto tako da dobijemo ovdje pred Parlamentom te konvencije, jer to ima značaja, svakako, za bolji položaj naših pomoraca. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama i još jednom izvinjenje.

Da li još neko želi riječ povodom ove tačke dnevnog reda? Ne.

Da li predstavnik Vlade želi? Ne.

Zahvaljujem.

Molim vas, kolege poslanici, da pristupimo glasanju. Izvolite.

Hvala vam.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 55 poslanika, 52 za, 3 protiv, uzdržanih nije bilo. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona.

Predlog zakona o potvrđivanju sporazuma između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije o organizovanju graničnog željezničkog saobaraćaja.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Ivan Brajović, ministar saobraćaja i pomorstva i Nebojša Obradović, direktor Direkcije za željeznice. Izvjestioci Odbora su Miodrag Vuković u ime Zakonodavnog odbora i Dritan Abazović u ime Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres. Predstavnici Vlade ne žele riječ.

Da li neko od kolega poslanika želi riječ? Dritan Abazović ima riječ. Izvolite, kolega.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Šturanoviću.

Ne mogu da se otmem ovom utisku da smo danas odbili 29 predloga zakona i da ovako, ne znam po kojoj glasačkoj mašineriji, glasamo za ono što su evropske konvencije i ono što su međunarodni sporazumi. Mislim da je dobro što ćemo podržati ovo jednoglasno, ali nijesam siguran da ovakva praksa potpunog ignorisanja onoga što znači neku domaću pamet, kakva god ona bila, može da nas kvalifikuje kao ozbiljne evropske igrače. Mislim da je Demokratska partija socijalista sama sebi u poslednje vrijeme dala toliko autogolova da mi je zaista žao što moramo da konstatujemo da se ta praksa nastavila i na današnjoj sjednici.

Želim da kažem da je ovaj Predlog zakona apsolutno prihvatljiv i da pozdravim odluku Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije. Nadam se da će naša željeznička infrastruktura, kao i njihova, biti u mnogome poboljšana i da će taj transport prije svega teretnog karaktera biti olakšan i da će čekanja na granici biti mnogo manja. Nadam se da će to pospješiti da možda i u budućnosti ostvarimo saobraćaj putničkog karaktera i nadam se da će ova odluka, kao i sve ostale, zaista i proći. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Pavlović, minut - dva.

KOČA PAVLOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege, poštovane građanke i građani Crne Gore,

Imam samo potrebu da prenesem jednu stvar koja je rečena tokom rasprave na ovu temu na nadležnom odboru. Za one koji ne znaju, ovo je jedan projekat saobraćajni u koji je u dugom periodu dosta uloženo, a koji niti u jednom trenutku nije pokazao kapacitet vlastite ekonomske održivosti i opravdanosti. Još uvijek mi vjerujemo da će on to postati u narednom periodu. Govorim o tome s obzirom na to koliki je procenat robe koji se transportuje željeznicom u odnosu na onaj koji se drumski transportuje, još uvijek, od Tirane i Skadra prema Crnoj Gori i u suprotnom pravcu. Da ne govorim o tome da nema čak ni u izgledu kada bi se mogao realizovati taj transport u putničkom saobraćaju, koji je takođe veoma interesantan i

neophodan. Prosto želim da kažem da su to bili okviri unutar kojih je ovaj projekat razvijan i finansiran sa crnogorske strane i jugoslovenske, moram reći, dakle još od vremena SFRJ pa do danas više puta.

Ono što želim da prenesem i zato sam se i javio, jeste da se zahvalim, u stvari, predstavnicima nadležnog ministarstva koji su bili na odboru tokom rasrave, jer je to jedna od vrlo rijetkih situacija u kojoj sam dobio iskren odgovor na moje vrlo direktno i iskreno pitanje.

Nameće se dilema zašto se sada po treći ili četvrti put potpisuje novi neki sporazum i ide se u nove investicije, možda i neće biti investicije, ali svakako u novo zapošljavanje u toj novoj stanici koja će biti napravljena, u kojoj će se obavljati carinski i drugi nadzor. U suštini radi se samo o još jednom projektu koji pokazuje kapacitet da budu zaposleni neki novi ljudi tamo u ovom trenutku. Valjda svi nakon ove afere "snimak" znamo ko će biti zaposlen tamo, iz koje partije će biti zaposleni. Kada sam to pitao predstavnike Ministarstva oni su vrlo pošteno rekli - da. Ja želim da im se sada zahvalim u vlastito ime, u ime Demokratskog fronta i u ime crnogorske javnosti što su tako pošteno odgovorili da se radi samo o još jednom načinu da se zaposle neki partijski ljudi iz DPS-a. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Da li još neko želi riječ povodom ove tačke dnevnog reda?

Želi kolega Simović, proceduralno, shvatio sam. Izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Vežano za utisak kolege Abazovića, da je danas ovdje na sceni glasačka mašinerija. Radi očuvanja autoriteta svih nas zajedno, nezavisno iz kojeg kluba ko dolazi, želim da ukažem, a svjedok mi je tome i sam kolega Abazović, da smo povodom ovih sporazuma, povodom ovih konvencija vodili veoma odgovorne i veoma obimne raspave i diskusije na skupštinskim odborima. Mislim da smo upravo na tim odborima demonstrirali i jedan odgovoran odnos kako od strane predlagača, tako i od strane nas poslanika, članova tog odbora, tako da se ne bih složio sa ocjenom da danas ovdje demonstriramo primjer jedne glasačke mašinerije. Ne, nego demonstriramo pristup da težište svoga rada ostavljamo skupštinskim odborima, a ovdje na plenumu radimo racionalno i efikasno.

Da pomognem kolegi Pavloviću vezano za ovu dilemu ko će se zaposliti na tim oglasima povodom novih radnih mjesta. Zaposliće se oni, kao i do sada što su se zapošljavali, koji ispunjavaju kriterijume po raspisanim konkursima i koji prođu kompletnu definisanu zakonsku

proceduru. Kolega Pavloviću, nudim vam taj odgovor i u odnosu na tu aktuelnu aferu, kako je vi nazivate, koju želite ovih dana i te kako da zloupotrijebite, to vaše snimanje i tu tajnost koja je bila i te kako javna i prezentirana kako ćemo ubuduće raditi na našim partijskim forumima.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Iako je najvaljeno kao proceduralna intervencija, ovo nije bila proceduralna i sada ste me doveli u situaciju da kolegi Dritanu Abazoviću i kolegi Koči Pavlaoviću dam po dva minuta za odgovor na vaš komentar. U suštini to je bio komentar, a ne vjerujem da vam je to bila namjera u početku.

Izvolite, dva minuta.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala.

Pokušaću da budem efikasan. Hvala, gospodine Simoviću, što ste me pomenuli i što ste mi dali još dva minuta pošto mislite da je ovo politička reklama i da mi zloupotrebljavamo ovu govornicu, a mi smo, jednostavno, kao predstavnici naroda i došli ovdje da pričamo priču. Dok mi, po vašem mišljenju, zloupotrebljavamo govornicu, a mislim da je upotrebljavamo u vrlo korisne svrhe, zna se šta radi vaša Demokratska partija socijalista. Vi zloupotrebljavate državne resurse u vaše svrhe i smatrate to odgovornim odnosom prema vašim biračima. Sada da vam javno kažem, pošto su kamere upaljene, vi možete da budete odgovorni prema vašim biračima i to je potpuno prirodno i za mene potpuno legitimno, ali ne možete to da radite državnim novcem, državnim resursima i novcem svih poreskih obveznika Crne Gore. To je nezakonito, gospodine Simoviću, Vi to odlično znate. Nadam se da će odgovorni jednog dana kada budu postojale profesionalne i nezavisne institucije odgovarati, a da će mnoge od vas koji su na bilo koji način pomagali takve radnje biti stid tih aktivnosti. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Izvolite, kolega Pavloviću.

KOČA PAVLOVIĆ:

Samo dvije stvari.

Gospodine Simoviću, ja sam potpuno uvjeren da će ti ljudi biti tamo zaposleni na način kako ste vi rekli, na način na koji su i do sada zapošljavani. A o tome da li će biti svi iz DPS-a ili ćete dati neki dio kolača i

vašim koalicionim partnerima, saznaćemo iz novih snimaka koje ćemo vjerovatno biti u prilici da zahvaljujući radu slobodnih medija čujemo, vidimo i upoznamo, u stvari da do kraja sagledamo način na koji vi zapošljavate u ovoj državi, ponašajući se pri tom suprotno Ustavu, suprotno Ustavom garantovanoj ravnopravnosti svih građana Crne Gore itd.

Što se tiče ove druge stvari koju ste izrekli ovdje kao konstataciju o naduvavanju ove priče, moram reći da sam zapanjen vašom nesposobnošću da sagledate ozbiljnost prestupa koji pravite takvom praksom. U krajnjem, što se tiče te vaše opservacije o tome da je ovo pretjerano, prenaduvano, opservacije vašega šefa da, pobogu, nema tu ništa čudno i tako dalje, molim vas da se obratite na pravu adresu. Nijesmo mi jedina adresa sa koje vam je to upućeno. Vama je to danas upućeno iz Brisela, gospodine Simoviću. Molim vas, ako želite da kažete da je neko to prenaduvao, onda nijesmo samo mi, nego očigledno i Brisel i gospodin File i direktorat za proširenje. Dakle i njima se obratite. Ja bih zaista volio da njima podastrete svoje argumente o tome kako nije ništa strašno kršiti Ustav, dakle suspendovati ustavna prava više nego polovini građana Crne Gore. Ja bih to zaista volio da čujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Pavloviću.

Da li još neko želi da učestvuje u raspravi?

Izvolite, kolega Radunoviću.

Kolege, ova sala ima specifičnu akustiku i molim vas da to uvažimo. Hvala.

SLAVEN RADUNOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Ja nijesam imao namjeru da se javljam po ovom pitanju, međutim, moram da izrazim zadovoljstvo što je Vlada Crne Gore na čelu sa svojim predsjednikom odlučila da, kada je saobraćaj sa Albanijom u pitanju, počne da ga stavlja u legalne tokove, tako da sada više nije prekojezerski saobraćaj najrazvijeniji nego imamo već šansu da to bude željeznički i putni. Od nas se očekuje, kako vidim posljednjih dana, da više vjerujemo sudu u Bariju koji nije uspio da dokaže krivicu za neke ljude, nego očima ljudi koji su gledali šverc u okviru duvanske afere ovoliko godina, koji su gledali prekojezerski šverc ovoliko godina, sve se to zaboravlja. Sad smo došli do afere „snimak“, pa nam ne date više ni da vjerujemo svojim ušima kad čujemo direktno poslanike iz ovog parlamenta kako prebrojavaju koliko će glasova da donese jedno zapošljavanje ili jedan kredit. Da ne bih

zloupotrijebio ovu govornicu tako što bih se javljao za proceduru, javio bih se za diskusiju, ima veze sa Albanijom, a ima veze sa prekograničnim prometom, ima veze i sa jezerom. Nadam se da će građani Crne Gore početi da vjeruju više svojim očima i ušima nego javnom servisu koji nekoliko dana zaredom pokušava nekim dokumentarnim emisijama da spere ljagu sa obraza nekih ljudi koji su opljačkali Crnu Goru. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Radunoviću.

Da li još neko želi da doprinese? Dobro.

Izvolite, ministre.

IVAN BRAJOVIĆ.

Hvala, potpredsjedniče.

Samo da se osvrnem na tačku dnevnog reda, pošto je bilo dva komentara. Hvala što ste prethodni zakon i ovaj podržali, mislim da je to u redu. Svakako da je cilj da se ubrza promet na svakom mjestu pa i ovdje. Zajednička komisija koja je provjeravala kapacitete koji postoje sa crnogorske i sa albanske strane zaključila je da je najbolje da se to čvorište nađe u Tuzima upravo zato što ima kapacitete koji omogućavaju te prolaze. Ne radi se o nekom novom zapošljavanju, nego o objedinjavanju svih službi pa će na tom mjestu biti i službe Republike Albanije. U tom smislu smo konstatovali da sadašnji kapaciteti koji postoje u Tuzima su i preveliki za ovakav promet saobraćaja koji je sada u toku. Takođe smo razmišljali o putničkom saobraćaju, mada ne postoji opravdanost, i radićemo na tome. U ovom dijelu se omogućava sporazumnim potvrđivanjem ovog sporazuma da se željeznički transport vrši ubrzanije i da se ne dupliraju poslovi i na crnogorskoj i na albanskoj strani. Samo toliko. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, ministre.

Gospodo, kolege, sa ovim zaključujemo raspravu.

Prelazimo na glasanje. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Otvaram glasanje.

Zatvaramo glasanje. Glasala su 54 poslanika, 49 za, 4 protiv, jedan uzdržan. Objavljujem da je Predlog zakona usvojen.

Prelazimo na sljedeću tačku – **Predlog zakona o potvrđivanju Osnivačkog sporazuma Međunarodne akademije za borbu protiv korupcije.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Duško Marković, potpredsjednik Vlade i ministar pravde i Svetlana Rajković, pomoćnica ministra. Izvjestioci odbora su Veljko Vasiljević Zakonodavnog odbora i Vasilije Lalošević Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres.

Predstavnik Vlade ne vidim odavde. Da li neko od poslanika želi da učestvuje u raspravi?

Vasilije Lalošević. Izvolite.

VASILIJE LALOŠEVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Žao mi je što gospodin Marković nije tu i pomoćnica ministra Svetlana Rajković, jer smo u Odboru za međunarodne odnose i iseljenike otvorili jednu značajnu temu. Ne znam da li će me čuti i da li će imati bilo kakve refleksije sa te strane gdje sjede gospoda ministri i gospoda iz Vlade, ali nije z gorega reći i ovo.

Ova akademija ima sjedište u Ostriji i potpisnici osnivačkog akta dogovorili su se da po takozvanom regionalnom principu u takozvanim upravljačkim strukturama budu predstavnici određenih zemalja. U konkretnom slučaju zemlje bivše Jugoslavije imaće prilike da učestvuju prije svega u upravljanju skupštinom, odborom međunarodnim i višim savjetodavnim odborom, međunarodnim akademskim savjetodavnim odborom, čak i da konkurišu za dekana. Tada sam pitao gospođu pomoćnicu ministra Rajković da li je bilo kakve komunikacije između zemalja bivše Jugoslavije, zemalja regiona, kako bi se ovaj upravljački odbor upotpunio sa jednim članom sa prostora bivše Jugoslavije. Ona je kazala da će odgovor na to moje pitanje i moje interesovanje dati na sjednici plenuma na Cetinju. Nažalost u ovom trenutku nema ni nje ni gospodina Markovića. Ovo nije spektakularno pitanje, ali jeste značajno. Vodili smo dugu raspravu o ovome, mi kažemo da Crna Gora ne treba da daje ni centa vezano za kotizaciju, ali svi polaznici ove akademije moraju da daju školarinu koja je ne znam koliko i koja je značajna, oko pet – šest hiljada evra. I sad postavljamo pitanje je li to zaista realna cijena i ko može da ima uvid u to, plaćaju se i oni tronedjeljni i dvonedjeljni seminari koji su vrlo su skupi. Kome je interes da šaljemo nekoga tamo ukoliko nemamo povratnu informaciju je li to realno, da li taj koji ode na Akademiju dobija neka znanja koja će iskoristiti u borbi protiv najveće pošasti ne samo u Crnoj Gori nego u svim zemljama koje sam pomenuo. Žao mi je što danas nijesu tu da dobijem ovaj odgovor, ali biće prilike možda sljedećeg puta kada budemo govorili o sličnim konvencijama i ratifikacijama. U svakom

slučaju nije beznačajna tema i treba je otvoriti. Mi iz Odbora za međunarodne odnose nastavićemo da analiziramo sve te konvencije iako smo svjesni činjenice da ih ne možemo amandmanski mijenjati, ali ako ništa drugo treba ukazati koji su to benefiti koje Crna Gora u ovom trenutku, a samim tim i zemlje regiona odnosno bivše Jugoslavije mogu dobiti iz ovakvih akademija. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, gospodine Laloševiću.

Za diskusiju se javio kolega Andrija Popović. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore i crnogorske dijaspore,

Povodom ove sedme tačke dnevnog reda tražiću jedno razjašnjenje, ali ću iskoristiti priliku da kažem stav Liberalne partije povodom niza izmjena i dopuna zakona koje su danas predložili predstavnici opozicionih partija, mislim da ih je bilo 29. U ime Liberalne partije ja sam bio kod svih 28 ili 29 uzdržan iz tog razloga što mislim da je elementarno korektno i praksa je u čitavom svijetu da se vladi da 100 dana da plasira svoju viziju i svoj paket ekonomskih mjera. Mislim da nedostaje nekih 15 do 20 dana do isteka tih 100 dana. S druge strane, moram priznati među ovih 27, 28 ili 29 predloga izmjena i dopuna zakona koje je predložila opozicija ima veoma korektno urađenih i dobrih. Vjerovatno u nekoj sljedećoj situaciji, kad ovih 100 dana istekne, liberali će podržati dio od ovih izmjena i dopuna zakona koje je predložila danas opozicija.

Htio bih sad da se vratim na ovu tačku dnevnog reda, jedno razjašnjenje. Vidio sam u načinu finansiranja Međunarodne akademije za borbu protiv korupcije da se kaže da će to biti dobrovoljni prilozi stranaka potpisnica sporazuma i donatora. Izgleda mi ovo prilično neozbiljno, a radi se o veoma ozbiljnoj temi, pa bih htio da čujem od predlagača razjašnjenje, možda ga ja nijesam dobro shvatio. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Popoviću. Nažalost, predlagač nije prisutan.

Molim vas samo da koristite tehniku, zato što slabo na daljinu gledam odavde s naočarima, tako da ne mogu da primijetim svakoga kada se prijavi. Doći ćete i na moje godine pa ćete biti svjesni toga, kolege.

Očito da se više niko nije prijavio za diskusiju.

Zatvaram diskusiju.

Otvaram glasanje. Izvolite.

Glasala su 52 narodna poslanika, 4 i dva uzdržana, pošto ovdje ne vidim, očito protiv, jedan uzdržani, pa objavljujem da je Predlog zakona o potvrđivanju osnivačkog sporazuma Međunarodne akademije za borbu protiv korupcije usvojen.

Kolege, prelazimo na sljedeći predlog – **Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora o izručenju između Crne Gore i Bosne i Hercegovine.**

Pošto imamo televizijski prenos do 17 sati, imamo još određeni obim posla, pa predlažem da diskusije skratimo sa pet na tri minuta.

Hoćemo li tako? Hoćemo, razumio sam da hoćemo.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Duško Marković, potpredsjednik Vlade i ministar pravde i Svetlana Rajković, pomoćnica ministra. Izvjestioci odbora su: Marta Šćepanović Zakonodavnog odbora i Mevludin Nuhodžić Odbora za međunarodne odnose i iseljnike.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi da uzme učešće? Ne želi.

Da li neko od poslanika želi da učestvuje u raspravi? Ne želi.

Očito je moj komentar urodio plodom, zatvaramo ovaj pretres, otvaramo glasanje. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 49 poslanika, 48 za i jedan uzdržani, pa objavljujem da je Predlog zakona o potvrđivanju ugovora o izručenju između Crne Gore i Bosne i Hercegovine usvojen.

Prelazimo na sljedeću tačku - **Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o pravnom statusu Regionalnog centra za životnu sredinu za centralnu i istočnu Evropu.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Branimir Gvozdenović, ministar održivog razvoja i turizma i Andro Drecun, pomoćnik ministra. Izvjestioci odbora su dr Miodrag Vuković Zakonodavnog odbora i Suljo Mustafić Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Poslanik Milan Knažević imao je izdvojeno mišljenje na sjednici Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Vlade želi riječ? Ne vidim ministra.

Da li neko od poslanika želi riječ? Takođe ne vidim.

Zatvaram pretres.

Otvaram glasanje. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasao je 51 poslanik, 51 za. Dobar biljeg, da je još i za drugo.

Objavlujem da je Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o pravnom statusu Regionalnog centra za životnu sredinu za centralnu i istočnu Evropu u Parlamentu Crne Gore usvojen.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - **Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije Savjeta Evrope o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Predrag Bošković, ministar rada i socijalnog staranja i Remzija Adamović, pomoćnica ministra.

Izvjestioci odbora su Azra Jasavić Zakonodavnog odbora i Žana Filipović Odbora za Međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi riječ? Ne.

Da li neko od poslanika želi da učestvuje u raspravi?

Za diskusiju se prijavio prvi Andrija Popović.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Ja ću veoma kratko povodom ove tačke.

Htio bih da pohvalim veoma uspješno sprovedenu kampanju Jedna milijarda ustaje protiv nasilja nad ženama, koja je sprovedena u Crnoj Gori 13. i 14. februara, 13. u Skupštini i 14. na glavnom gradskom trgu u organizaciji Sigurne ženske kuće i našeg Odbora za rodnu ravnopravnost.

Samo toliko, sve pohvale.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Popoviću.

Za diskusiju se javila Snežana Jonica.

Hoću do kraja da budem principijelan, molim vas da bude aktivna tehnika.

SNEŽANA JONICA:

Hvala, dame i gospodo poslanici, predstavnici Vlade, poštovani građani,

Ratifikacija konvencije Savjeta Evrope o sprečavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici je suviše važna za Klub poslanika SNP-a da i u ovako predviđenom ritmu rada možemo prećutati ovako važnu temu. Želimo da naglasimo važnost ovog pitanja zato što nam se sve češće dešava da se u crnim hronikama pojavljuju slučajevi koji su posledica nereagovanja držanih organa na više puta iskazane žalbe građana koji su bili izloženi nasilju. Nakon toga, kada se konačno i dešavaju ružne stvari

koje su se dašavale u zadnjem periodu, onda imamo temu za razmišljanje da li smo uradili sve da se više ništa slično ne desi. Ukazujemo na činjenicu da ako se ima u vidu da svake godine životi nekih naših građana bivaju izmijenjeni ili uništavani od strane neke osobe koja ih zlostavlja, moramo potvrditi da je to jako važno zato što su posledice emotivni i fizički ožiljci. Jedan od prvih načina rješavanja ovog problema jeste, u stvari, njegovo prepoznavanje. Osnovni problem kod zlostavljanja je činjenica da često žrtve zlostavljanja osjećaju da zaslužuju to zlostavljanje kome su podvrgnuti, jer su ih partner i okolina, a možda i cijelo društvo u ovakvom sistemu vrijednosti ubijedili da je zlostavljanje njihova krivica. To nije istina. Niko ne zaslužuje da ga guraju, šamaraju i da mu prave modrice ili da ga udaraju. Nikakav izgovor ne može da opravda takvo ponašanje, bez obzira da li je u pitanju droga, alkohol, finansijski ili porodični problemi. Niko ne zaslužuje da ga verbalno zlostavljaju. Niko ne zaslužuje da ga nazivaju raznim pogrđnim imenima ili da na njega viču bez ikakvog razloga. Niko ne zaslužuje da mu neko uništava imovinu ili lomi stvari. Niko ne zaslužuje da ga ometaju dok dolazi i odlazi. Niko ne bi trebalo da vam govori kada smijete ili ne smijete da napustite kuću, idete u kupovinu ili u posjetu svojim prijateljima. Niko ne zaslužuje da ga neko prati, uznemirava ili špijunira. Kao odrasle osobe svi imamo pravo da idemo gdje god poželimo i provodimo vrijeme onako kako mi hoćemo. Niko ne zaslužuje da ga neko ismijava, omalovažava, da mu se podsmijava ili ga potcjenjuje. Ovo se odnosi ne samo na stanje u kući, već i na ono što se događa u javnosti.

Postoje tri osnovna mita ili predrasude o zlostavljanju. Jedan od mitova je da žrtve zlostavljanja potiču iz porodica sa niskim primanjima i niskim stepenom obrazovanja. U stvarnosti, žrtve nasilja u porodici potiču iz svih struktura društva. Drugi mit je da žrtve ostaju u nasilnim vezama zato što im se dopada da budu zlostavljene. To jednostavno nije istina. Mnoge od njih su bile uslovljene da prihvate batine zato što ih okrivljuju njihovi zlostavljači, ali njima se nikako ne dopada da im se to dešava. Mnoge žrtve prihvataju zlostavljanje kao nešto uobičajeno. Treći mit je da zlostavljanje nije veliki problem. Nasilje u porodici je jedan od ozbiljnih problema našeg društva i sa tim se moramo suočiti. Ono utiče na svaki društveno-ekonomski segment života. Ono prodire u sve društvene pore. Društvene statistike nam pokazuju kako i koliko nasilje prožima naše društvo. Ono što želim da naglasim prilikom ratifikacije ove konvencije jeste da kada je tema nasilja u porodici kao nešto što je jako bitno, a o čemu se malo govori, da žrtve nasilja u porodici nisu samo žene i muškarci, nisu samo djeca. Djeca jesu žrtve nasilja i kada prisustvuju nasilju, a ne samo kad su direktne žrtve nasilja.

Ono što je bitan problem u društvu jeste i činjenica da postoji zlostavljanje i starih ljudi i da je to pojava o kojoj se manje-više čuti. Kada se nešto o tome javno kaže onda je riječ o slučaju o kome uglavnom saznajemo iz policije ili Centra za socijalni rad. U uslovima postojanja predrasuda i stereotipa o stvarima i starosti, društvo ili pojedinci, često svjesno ili nesvjesno marginalizuju potrebe starih lica koje vide kao slabije i kao žrtve zloupotrebe. Žrtve nasilja mogu da budu sva starija lica bez obzira na godine, pol, kulturu, ekonomski status. U većem riziku su i česte su žrtve osobe starije od 75 godina, pogotovo one koje su fizički, psihološki ili ekonomski zavisne, mentalno ili fizički onesposobljene. Na žalost, nasilje najčešće dolazi od onih kojima stare osobe vjeruju, a to su članovi porodice i rođaci. Nasilje je skriveno i nevidljivo jer je za okolinu neprihvatljivo i nevjerovatno. Stid, osjećaj krivice i nemoći kako žrtve tako i izvršioca, razlozi su što nasilje nad starim i nemoćnim osobama ostaje prikriveno. Činjenica je da podaci govore o tome da od 5% do 10% starijih lica, odnosno roditelja biva zlostavljano od svoje djece. To je nešto što je procenat koji je definisan na svjetskom nivou, a sličan je u našem društvu. Ovo je bio još jedan od razloga zbog kojih sam htjela da govorim o ovoj konvenciji, jer je prilika da ovaj problem učinimo vidljivim i da skrenemo pažnju svim segmentima društva da nismo iskoristili sve mehanizme koje smo obezbijedili Zakonom o nasilju u porodici, da nijesu sve institucije sistema uključene na način da spriječe nasilje u porodici, da moramo svi zajedno da uradimo mnogo više na ovu temu. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolegice.

Izvolite, kolegice Ponoš.

ANA PONOŠ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani građani i građanke, poštovane kolege i kolegice poslanici, predstavnici Vlade,

Pozitivna Crna Gora podržava Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije Savjeta Evrope o sprečavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici. Međutim, želim da ponovim ono što sam rekla i na matičnom odboru, a to je da nama ne treba, odnosno građankama Crne Gore ne treba potvrđivanje ove konvencije samo radi potvrđivanja, samo da stoji na papiru i samo radi uslađivanja sa evropskim zakonodavstvom.

Pošto je ovdje danas i pomoćnica ministra rada i socijalnog staranja kao predstavnik predlagača, želim da kažem da primjena ove konvencije

zaista mora da bude na visokom nivou i da poboljšanje života građanki Crne Gore zaista mora da bude dobar primjer rada vašeg ministarstva, jer će naravno, više od 50% stanovništva ove zemlje, a to su žene pratiti rad vas u ovom dijelu i o primjeni ove konvencije.

Imamo u ovoj konveciji primjer sigurnih kuća za žene, gdje se kaže da je standard da na deset hiljada stanovnika imamo jednu sigurnu kuću. To bi značilo da u Crnoj Gori u narednom periodu treba da se otvori makar 60 sigurnih kuća. Ako ne bude 60, hajde da otvorimo makar u svakom gradu po jednu, a to bi vjerovatno bilo sasvim moguće. Iako vjerujem da će predstavnici Vlade, naravno, naći razloge i reći da nema u budžetu dovoljno novca za ovo, hajde da vidimo šta možemo da uradimo sa onih 216 miliona poreskog duga. Zamislite koliko bi se sigurnih ženskih kuća moglo otvoriti sa 216 miliona, a koliko bi se moglo otvoriti samo sa 20 miliona, a ne sa 216. Pozitivna Crna Gora će svakako pomno pratiti ispunjavanje obaveza iz ovog zakona i već na kraju 2013. godine ćemo od nadležnog ministarstva tražiti izvještaj o primjeni ove Konvencije i vjerujemo da ćete Vi, pomoćnice minsitra, I kao žena i kao predstavnik ovog ministarstva pomno pratiti i izvještavati nas o primjeni ove konvencije. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolegice Ponoš.

Za diskusiju se prijavilo još četiri poslanika. Znam da je tema izuzetno značajna, da je tema koja udara u temelje Crne Gore, da nema veze sa politikom, smijali se neki ili ne, ali to je istina. Volio bih i upozorio na efikasnost. Znam da će to kolega Vuković uvažiti.

Izvolite, kolega Vukoviću.

MIODRAG VUKOVIĆ:

Javio sam se samo da zamolim, prilikom usvajanja ovog zakona, a čuo sam da ćemo svi biti da on bude usvojen i da pristupimo ovoj konvenciji, imate u vidu i da nam je jutros tek iz resornog ministarstva došao dopis. Kad kažem nama mislim na Odbor za međunarodne odnose i iseljenike koji je raspravljao o ovom zakonu kao matični odbor i dao punu saglasnost istom. Došla nam je sugestija da je napravljen određeni propust, ako mogu tako da kažem, u prijevodu na crnogorski jezik sa engleskog, u onom dijelu će se govoriti o mogućnosti da država koja pristupa ovom međunarodnom dokumentu prilikom potpisivanja, odnosno deponovanja svog instrumenta za ratifikaciju, može da izrazi određene rezerve, odnosno da iskoristi mogućnosti da neke od članova ove konvencije privremeno ili trajno ne izvršava, odnosno ne poštuje. Sa tim u vezi da ostane u zapisniku

i da to pomogne našoj delegaciji u Savjetu Evrope da u zakonu koji imamo pred nama, greška je da država članica Evropske unije može da stavi ove rezerve. Treba da stoji - svaka država ili Evropska unija, pošto je Evropska unija pravno lice, može da stavi te primjedbe, odnosno rezerve. Kolega mi sugeriše da kažem da je tako u izvornom tekstu na engleskom jeziku. Hvala vam puno.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vam puno, kolega Vukoviću. Mislim da treba da budemo saglasni oko ove intervencije. Očito se pokazuje i potreba i opravdanost ove naše aktivnosti oko umrežavanja infrastrukture i logistike u Crnoj Gori oko u potpunosti usvajanja evropskog akta i da ćemo jednoglasno dinijeti taj dokumenat u nekom od aprilskih zasijedanja.

Koleginice Popović, izvolite.

ZDENKA POPOVIĆ:

Poštovane kolege poslanice i poslanici,

Konvencija Savjeta Evrope o sprečavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici usvojena je 11.05.2011. godine u Istanbulu. Znači, skoro su dvije godine od kako je usvojena ova Konvencija, i koliko znam Crna Gora je bila jedna od prvih zemalja koja je potpisala ovu Konvenciju. Ono što mene interesuje je to šta mi imamo trenutno na terenu. Šta ste vi kao Vlada, odnosno kao država, uradili da se ono što su osnovni članovi ove Konvencije, ostvari na terenu. Ako smo svjesni situacije da je nejednak ekonomski položaj žena, odnosno neravnopravnost žena kada je u pitanju ekonomija, šta ste uradili na tom polju? Da li ste unaprijedili ekonomsko osnaživanje žena, da žene budu ravnopravne kada je u pitanju ostvarivanje naknade za rad, kada je u pitanju pravo na vlastitu imovinu, zemlju i nasleđe, uz činjenicu da znamo svi da je ekonomski nejednak položaj glavni faktor eksploatacije, zlostavljanja žena?

Htjela sam takođe da pitam koliko je sredstava uloženo u rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena, jer je to jedan od osnovnih uzroka, odnosno korijena nasilja nad ženama u porodici. Jedan od članova iz ovog zakona kaže da morate da angažujete medije kako bi se formiralo javno mnjenje koje treba da iskorijeni sve one štetne radne norme koje omogućavaju trajanje nasilja nad ženama. Takođe, da li radite sa mladima, i koliko radite na prevenciji?

Ono što je bila moja preporuka i nešto o čemu sam pričala na matičnom odboru je da li ste mobilisali muškarce i mladiće iz svih sfera života kako bi zauzeli stav protiv nasilja nad ženama. Ono sa čime mi

moramo, odnosno mi kao država moramo da počnemo kada je u pitanju ova problematika jeste da prije svega utičemo na privatni i javni sektor da svojim autoritetom i uticajem primjenjuju društveno odgovorniju politiku kako bi došlo do suzbijanja i sprečavanja diskriminacije i nasilja po osnovu pola i ostvarivanja ravnopravnosti polova u našem društvu, jer znamo da je uloga privrednog sektora veoma važna u borbi protiv diskriminacije i nasilja nad ženama u svijetu, u smislu uvođenja društveno odgovornije poslovne politike privrednog sektora i usmjeravanje njihove finansijske podrške ovom problemu.

Znači, ako govorimo o finansijskoj podršci i o finansijskim sredstvima koja su potrebna da bi se spriječilo nasilje nad ženama otvaranjem sigurnih ženskih kuća i nekim drugim stvarima o kojima sam sada pričala, pitam vas da li znate išta o ovom fondu koji imamo u Ujedinjenim nacijama, takozvanom trust fondu, koji ima besplatna finansijska sredstva, koja pruža svim zemljama koje iskažu dobru volju i želju da rade na ovom pitanju i na nacionalnom i na baznom nivou. Hvala na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolegice Popović.

Meni je zbog teme, i zato što su naše kolegice u pitanju, pa me je nekako sramota da opominjem, ali bih volio da uvijek pogledate na gore tablu.

Zamolio bih predstavnika Vlade, ukoliko ima, ukoliko želi da odgovori to na kraju.

Izvolite, kolegice Drobniak.

NADA DROBNJAK:

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege,

Ovo je zaista važan trenutak, vjerujem za sve nas u Crnoj Gori koji smo svjesni gorućeg problema u cijelom svijetu, a to je da, kako podaci Ujedinjenih nacija govore, žene između 15 i 45 godina imaju veću smrtnost i invaliditet od nasilja nego što ga imaju od saobraćajnih nesreća ili usljed bolesti. To jeste podatak koji treba nas da upozori i sve nas da zaista angažuje da se bavimo ovim pitanjem. I zato jeste i važna poruka koju danas šaljemo potvrđujući ovu konvenciju, jeste važna poruka koju je poslala Vlada dajući ovu konvenciju nama danas u potvrđivanje.

Crna Gora je, kao što je kolegica Popović rekla, jedna od prvih zemalja koja je potpisala Konvenciju maja 2011. godine, ali spremnost da se zaista na pravi način bavimo ovim pitanjem, da to nije samo potvrđivanje

radi potvrđivanja, jeste podatak da smo mi četvrta zemlja koja potvrđuje ovu konvenciju. Znači, da ne želimo da se bavimo ovim pitanjem, mi smo to mogli ostaviti za neki kasniji period. Svjesni smo da milionima žena širom svijeta je oduzeto jedno jako važno ljudsko pravo, a to je pravo na život bez nasilja i nema sumnje da je nasilje nad ženama i nasilje u porodici problem koji pogađa sve slojeve društva u svim državama u svijetu. To je tužna stvarnost isuviše velikog broja žena u Crnoj Gori, Evropi i svijetu. Istraživanje koje je rađeno 2012. godine u Crnoj Gori na reprezentativnom uzorku, pokazalo je da 93% ispitanih osoba poznaje nekog ko je bio žrtva nasilja u porodici. Samo 13% anketiranih je bilo spremno da svjedoči o tome da je prisustvovalo nasilju ili da je bilo žrtva nasilja. Ono što jeste upozoravajuće iz tog istraživanja to je da anketirani među institucijama koje treba da pomognu žrtvama nasilja ne prepoznaju razliku između nevladinih organizacija i centara za socijalni rad, i to jeste važna poruka institucijama da moraju jače, snažnije da se bave ovim pitanjem. Zabrinjavajući podatak je podatak da svaki četvrti ispitanu muškarac u toj anketi je rekao da postoje slučajevi kada je nasilje opravdano. I zaista jeste važan ovaj podatak da ćemo usvojiti i potvrditi Konvenciju, preuzeti mnoge obaveze koje iz nje proističu, realizovati ih na pravi način. Ono što ja smatram važnim, to je da mi poslanici budemo svjesni naše važne uloge u narednom periodu, a to je da svakako promoviramo ovu konvenciju ne samo u Crnoj Gori već i u regionu, kako bi podstakli naše prijatelje da potvrde Konvenciju kako bi ona postala obavezujuća, jer je mora potvrditi 10 zemalja. Da bi se to desilo, moramo intenzivnije nadgledati sprovođenje zakona koji tretiraju pitanje nasilja i svih strategija koje prate te zakone, moramo zahtijevati da nam se dostavljaju podaci koji po zakonu treba da se prikupljaju, objedinjuju kako bi zaista imali pravi uvid i u tu crnu statistiku. Moramo da utičemo na formiranje javnog mnjenja kako bi se zaista stvorila takva klima da se osudi nasilje, ali i nasilnici, i naravno, da učestvujemo u aktivnostima koje će obezbijediti suzbijanje i sprečavanje nasilja i uspostavljanje društva s nultom stopom tolerancije prema nasilju.

Možda za kraj samo da kažem da sam uvjerena da ćemo nastaviti ovo da radimo, jer žene Crne Gore, Evrope i svijeta računaju na našu podršku, i ovo jeste važno političko pitanje. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:
Hvala i Vama, kolegice Drobnjak.
Izvolite, kolegice Vuksanović.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi predsjedavajući, uvažene kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Želim da istaknem sa ovog mjesta poslanika Socijaldemokratske partije, da je ovo jedan važan trenutak kako za ovaj parlament tako i za našu državu, iz dva razloga.

Prvo, što je Crna Gora država koja je među prvima potpisala ovu konvenciju i drugi momenat je što ćemo mi danas ovdje, nadam se, jednoglasno izglasati ovaj zakon.

Želim posebno da naglasim ono što je važno, što su moje kolegice prethodno konstatovale, a to je da nije važan samo zakon na papiru, već su nam potrebna i djela, a to je konkretna implementacija ovih zakona u praksi kroz obavezno postupanje nadležnih organa iz ove oblasti.

Ja ću sada posebno se zadržati na pitanju nasilja nad ženama uz poruku svim onim muškarcima koji smatraju kad vrše nasilje nad ženama da su hrabri, ustvari pokazuju koliko su nemoćni i koliko su nesigurni u sebe. Pravi muškarac je onaj koji će da se bori za ženu i zbog žene za porodicu, i zbog porodice. Napoleon Bonaparta, koji je bio veliki vojskovođa, u svojim posljednjim trenucima života na ostrvu Sveta Jelena rekao je sljedeće: "Francuski narod, francuska vojska i Žozefina", njegova velika ljubav. Obaveza svih nas jeste da čuvamo svoju porodicu, jer od zdrave porodice zavisi i zdravo društvo. Margaret Med je tom prilikom rekla: "Porodica je institucija kojoj dugujemo cijelo čovječanstvo". Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Zahvaljujem, kolegice.

Sada ima riječ poslanica Tanasijević. Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovani predstavnici Vlade, kolegice i kolege poslanici, poštovani građani,

Na Odboru za rodnu ravnopravnost vođena je detaljna rasprava o konvenciji Savjeta Evrope i meni je jako žao što jednu izuzetno kvalitetnu raspravu nije čula crnogorska javnost, jer inače mislim da se na sjednicama odbora do te mjere vode dobre rasprave i da bi vrlo lijepo bilo čuti šta građani misle kada se o nečemu razgovara na pravi način i često politički ili partijski nepristrasno.

Slažem se sa svim ovim što su kolegice prethodno rekle, jeste da je porodica ono što nam je najvažnije i u odnosu na porodicu sve ostalo je

periferija. Sačuvati porodicu, znači sačuvati ljudsku supstancu i to je obaveza svih ljudi koji žive u porodici, a ona je oblik u kome su ljudi živjeli od nastanka čovječanstva. Međutim, moram da naglasim da je nasilje postalo sastani dio života i globalni fenomen epohe u kojoj živimo. Ono je ušlo u sve pore života tako da je savremeni čovjek postao agresivniji od svoje prirodne suštine. Nijedno mjesto nije potpuno zaštićeno, pa ni dom u kojem živimo, a podatak koji u tom smislu skreće pažnju je da je čovjek izložen većoj mogućnosti, recimo, fizičkog napada u kući nego na ulici ili na nekom drugom mjestu. Objašnjenje, ali ne i opravdanje za to se može naći u činjenici da je čovjek mnogo indiferentniji u odnosu na dešavanja koja nijesu u vezi sa njegovom porodicom.

Upravo zato što je povezano za najintimnijim ljudskim osjećanjima nasilje u porodici je jedan od najvećih problema sa kojima se suočavamo. Rasprostanjenost nasilja u porodici je veoma teško utvrditi, jer je to još uvijek skriven fenomen o kome se nerado govori. O tome su sve kolegice govorile a čini mi se najdetaljnije kolegica Jonica. Kriju i žene i muškarci, svako iz svog razloga, žene naročito, ako je nasilnik dijete, da bi sačuvale dostojanstvo porodice. Kod njih postoji i strah od stigmatiziranja okoline, jer često je okolina sklona da proglasi porodicu u kojoj se dešava nasilje kao problematičnu, ali pri tom ne želi da se uključi smatrajući da je to privatna stvar čovjeka. Muškarci kriju taj problem i kada su nasilnici i kada su žrtve, smatrajući da na taj način čuvaju svoj ugled. Pogrešno tumačenje.

Porodica krije problem zbog produženog nasilja o kome sam govorila, jer je okruženje često sklono da daje ocjenu uspješnosti roditeljima, pri tome razmišljajući o atmosferi unutar sopstvenog porodičnog doma ili porodičnog ambijenta. Spremnije je na sud i kritiku, nego da se umiješaju i pomognu u problematičnoj situaciji, kao što sam rekla, smatrajući da je to privatna stvar porodice.

U kulturnim modelima koji još imaju u sebi elemente partijarhalne svijesti veliki dio nasilja u porodici se čak i toleriše, odobrava, naročito ako je subjekt nasilja muškarac. Zato se porodično nasilje često ne kategoriše kao nasilje u pravom smislu, nego kao lična stvar ili porodična stvar, a tek u posljednje vrijeme ovaj vid patoloških odnosa među ljudima se više tretira kao društveni problem.

Najčešći nasilnik u porodici je muškarac, najčešća žrtva je žena, međutim, ono što je još veći problem je da su djeca često u situaciji da budu svjedoci nasilja, a onda i sami postaju ili žrtve ili nasilnici. To je ono što se u sociologiji zove situacioni model ili naučeni model ponašanja, saživljavanje sa ulogom koja se nauči u porodičnom ambijentu, tako da problem porodičnog nasilja je mnogo veći nego što izgleda. Kad govorim o

porodici, uvijek volim da kažem da čovjek upravo u svojoj kući uči da voli ili ne voli svoju buduću kuću.

Problematična porodica u kojoj postoje situacije nasilja je ona porodica od koje bismo pobjegli, ako bismo imali gdje. Ona razara čovjeka i njegov optimizam i njegovu vjeru u budućnost, a kada je jedan član porodice nasilan, onda su svi članovi porodice žrtve, a nasilnik je uništen i uništitelj zbog koga, bio on muškarac, žena ili dijete, prestaju da se osjećaju kao ljudi svi oni koji su u porodičnom ambijentu. Da bi se smanjilo porodično nasilje, treba posvetiti pažnju na nivou društva, ali istovremeno treba posvetiti pažnju i promjeni svijesti u pravcu prevazilaženja patrijarhalnih obrazaca koji opterećuju i društvo i porodicu. Konvencija Savjeta Evrope o sprečavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici značajan dio posvećuje upravo prevenciji i razvoju svijesti da bi se uticalo na ukorijenjene navike i preoblikovalo ponašanje pojedinaca u porodičnom ambijentu. Konvencija u centar interesovanja takođe stavlja i djecu mlađu od 18 godina, a ovo je naročito značajno, jer dijete koje se podiže u atmosferi ljubavi ima veću šansu da izraste u dobrog čovjeka.

Imajući u vidu sve prethodno rečeno, poslednjih nekoliko godina u Crnoj Gori sprečavanje i suzbijanje nasilja nad ženama i nasilja u porodici predmet je posvećene pažnje i institucija sistema i cijelog društva. Realizovani su značajni projekti, usvojen veliki broj zakonskih rješenja i međunarodnih dokumenata iz ove oblasti. Konvencija Savjeta Evrope je još jedan takav dokument, koji može uticati da boravak u porodici za nekog postane prijatniji a za nekog podnošljiviji.

Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala Vama, koleginice.

Posljednji za diskusiju, kolega Labudović. Izvolite kolega.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Poštovane koleginice i kolege,

Duboko svjestan činjenice da se ova konvencija više tiče nas muškaraca nego žena, ja sam zamolio moje tri koleginice iz našeg kluba da u njihovo ime, u ime svih nas muških iz Demokratskog fronta, kažu da ćemo s obje ruke podržati ovaj document, ali i da istovremeno izrazim izvjesnu tugu što će, bojim se, za dugi niz godina ovo biti samo dokument. Da je tako podsjetiću vas na jedan podatak, da je u Vasojevićkom zakoniku iz, nemojte me držati za godinu, u trećoj tački, kako su se tada nazivali

članovi, piše: "Ko ugrabi mušku glavu da plati 300 groša, ko ugrabi žensku da plati 301". Znete, nikada u ovoj sredini, u ovoj državi nije falilo zakona koji zabranjuju ne nasilje nad ženama, nego nasilje uopšte, ali je izostajalo ono što je, nažalost, dio naše tradicije i našeg mentaliteta po kome se i dan danas u XXI vijeku puca jedino kada se rodi muški nasljednik.

Gospodo, dokle je god to tako, dokle je god na sceni lažni mačo imidž kakav smo gajili i gajimo u Crnoj Gori, dok je na sceni još uvijek biti junak a ne biti čovjek, ovo će, bojim se, biti samo dokumenat. Vrijeme je za nešto drugo, ne samo za konvenciju, za rezoluciju, vrijeme je za korjenitu promjenu mentaliteta i sistema vrijednosti. Dokle se god od junaka ne pretvorimo u ljude, i dok ne prihvatimo i shvatimo da je nemoralno, ne samo protiv zakona već nemoralno vršiti nasilje nad slabijim, namjerno kažem nad slabijim jer i žene biju, ovo će ostati samo pokušaj. Vrijeme da se afirmiše ona Marka Miljanova da je čojstvo braniti druge od sebe, a to ne može samo zakonom, a to ne može samo u ovom domu. To mora da krene od porodice, to mora da krene od vrtića, od osnovne, srednje škole, pa tek da se završi ovdje.

Mi danas imamo nasilje kao najeklatantniji izraz društvenog nezadovoljstva. Biju se svi, od djece iz škola pa do ne znam, svaki dan u crnoj hronici osvane po neka žrtva eksplicitnog nasilja. Ne nekog momenta, ne nekog sticaja okolnosti, već potrebe da to što se nagomilava taj bijes, taj društveni osjećaj povrijeđenosti i svega kroz šta prolazimo, rezultira time da se ljudi olako prihvataju pesnice, pištolja i tako dalje.

Ono što moramo da pokrenemo, a za to su ova gospoda koje danas nema ovdje najodgovornija, jeste široka društvena akcija, od nule, gospodo. Ovo što danas usvajamo je krov, ali nijesmo udarili temelj. E, gospodo draga, bez tog temelja ovo će, bojim se, biti samo da smo uzalud krečili.

Demokratski front, naročito muški dio Demokratskog fronta, rekoh, s obje ruke će ovo podržati, ali vas kumim i molim da obratite pažnju i na ovu dimenziju na koju sam ukazao, da zakon sam po sebi, konvencija sama po sebi, nijesu dovoljni, kao što nije bilo dovoljno ni ono što je pisalo u Vasojevićkom zakoniku - da ženska glava za groš vrijedi više od muške. Njima u tom momentu, a bogami i 150 godina nakon toga, ne znači puno više.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Labudoviću.

Ima još jedna izreka, koja se duboko primila u mojoj duši: „Ruka mu se osušila dabogda.”

Javila se koleginica Jasavić. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, poštovane kolege, poštovani građani,

Nisam imala namjeru da se javljam povodom ove tačke, ali nakon analize svega onoga što sam danas u toku rasprave čula, izražavam svoju ličnu zabrinutost zbog toga što su povodom ove tačke učestvovala u raspravi uglavnom žene.

Pet je koleginica govorilo, kolega Emilo Labudović je govorio u svoje ime, ime muškaraca i Demokratskog fronta, dozvolite mi, govorio je pored kolege Emila i kolega Andrija i kolega Miško Vuković. Kolega Miško Vuković je govorio o problemima sa prevodom, tehnička je priča bila. Kolega Andrija je podržao stvar koja je za podržati, kolega Emilo je imao vrlo korektnu i konstruktivnu diskusiju, ali ovaj dom u stvari predstavlja sliku crnogorskog društva. Sve dok svi muškarci ili najveći broj njih u Crnoj Gori ne budu saosjećali sa ženama nad kojima se sprovodi nasilje, kao i nad djecom, ovaj dom neće biti evropski dom.

Potpuno jasno smo danas imali odsustvo volje za diskusijom od kolega iz vladajuće pozicije na ovu temu. I to je ono što me zabrinjava i to je ono što predstavlja na pravi način kakav je odnos vladajuće pozicije po pitanju zaštite prava žena i djece u našem društvu.

Ja pozivam sa ovog mjesta sve uvažene kolege poslanike, posebno iz pozicije jer je opozicija pokazala spremnost da se sa ovim pitanjima na kvalitetan način bavi, da se maksimalno angažuju i promovišu i primijene ovu konvenciju, jer bez svih nas zajedno na putu primjena ove konvencije i dalje će žene u Crnoj Gori biti marginalizovane, diskriminisane, a njihova djeca i djeca tih muškaraca koja trpe nasilje u jednom začaranom krugu nasilja i onemogućena da se razvijaju zdravo u ambijentu koji podrazumijeva da samo zdrava porodica može imati zdravog čovjeka.

Zato pozivam poziciju da konačno počne zdravo da razmišlja i da da značaj porodici u onoj mjeri u kojoj porodica zaslužuje i da bude uvažena i favorizovana kao osnovna, primarna, vrednosna jedinica koja stvara čovjeka, jer najteže je od sopstvenog djeteta napraviti dobrog čovjeka. Dobar čovjek je ono što je potrebno društvu, a Crnoj Gori će sve više trebati dobri ljudi sa svih strana jer ulazimo, ja se nadam, u proces koji podrazumijeva otvorenu demokratizaciju gdje se otvara konstruktivni dijalog na sve moguće teme, a ovo je jedna od bitnih društvenopolitičkih tema na koje ne treba zatvarati oči.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolegice Jasavić.

Moram da kažem da statistika i brojke mogu da nas povedu a mogu i da nas odvedu. Po meni, duboko vjerujem, kada je u pitanju ova tema i ovakvi slučajevi samo se možemo podijeliti na ljude i fukare. Ništa drugo.

Kolega Miliću, izvolite. Proceduralno.

SRĐAN MILIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Nisam se namjerno javljao za diskusiju jer nisam bio u prilici da se spremim za ovaj materijal, ali kada potvrđujemo konvencije da država Crna Gora iskazuje u određenim slučajevima neke rezerve. U ovom slučaju je to kod člana 30 stav 2.

Čućemo vjerovatno pomoćnicu ministra o razlozima koji su ponukali Vladu Crne Gore ako ostaje pri ovom predlogu da se kod stava 2 iskaže rezerva. Kaže se - odgovarajuća državna naknada biće dodijeljena onima koji su zadobili ozbiljne tjelesne povrede, odnosno onima kojima je narušeno zdravlje, ukoliko šteta nije pokrivena iz drugih izvora, kao što je učinilac osiguranja državnog zdravstva i socijalnog davanja. To neće spriječiti članice da zahtijevaju povraćaj naknada učinilaca dokle god se vodi računa o bezbjednosti žrtve.

Kako vi kažete ovdje, Crna Gora zadržava pravo da promijeni odredbe člana 30 stav 2 ove konvencije budući da je u toku sređivanje procedure definisane navedenom odredbom Konvencije.

Da ne bismo imali diskriminisanu kategoriju stanovništva u odnosu na ovaj vremenski period, a uobičajeno je kada se daje rezerva da se definiše i termin kada će biti ta rezerva na snazi, ja vas pozivam da u okviru ministarstva vašeg jasno definišete proceduru, gdje će se lica koja će moći da budu korisnici prava iz ovog člana 30 moći obratiti vašem ministarstvu i koristiti pravo na nadoknadu onda kada mi harmonizujemo procedure. Koliko razumijem vas, kroz ovu odredbu vi planirate da ovo harmonizujete u potpunosti, da će sva lica imati pravo na ovu odredbu. Da ne bismo u ovom vremenskom intervalu imali lica koja koriste, pozivam vas da napravite napor da se definiše procedura po kojoj će se oštećena lica u ovom slučaju javiti Ministarstvu i onog trenutka kada se budu mogla naplaćivati ova sredstva, da budu korisnici sredstava.

Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama.

Sa ovim završavamo sa diskusijom.

Izvinjavam se, da li predstavnik Vlade želi završnu riječ? Ne.

Hvala svima na ovako ljudskim riječima i priči oko ovako izuzetno važne teme i pozivam sve one koji su izloženi torturi da javno i glasno to kažu.

Otvaram glasanje.

Izvolite kolege.

Glasalo je 50 poslanika, svih 50 za.

Sa ovim proglašavam da je Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije Savjeta Evrope o spriječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici usvojen u Skupštini Crne Gore.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - **Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije o rješavanju investicionih sporova između država i državljana drugih država.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Vladimir Kavarić, ministar ekonomije i Goran Šćepanović, pomoćnik ministra.

Izjestic Odbora su Velizar Kaluđerović Zakonodavnog odbora i Vasilije Lalošević Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres uz konstataciju da niko ne želi da govori.

Otvaram glasanje. Izvolite, glasajte.

Glasalo je 47 narodnih poslanika, svih 47 za.

Sa ovim, zbog stenograma, Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije o rješavanju investicionih sporova između država i državljana drugih država je usvojen u Skupštini Crne Gore, na Cetinju.

Prelazimo na pretposlednju tačku - **Predlog zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije o zaštiti novih biljnih sorti.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su dr Petar Ivanović, ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja i Zorka Prljević, direktorka Fitosanitarne uprave.

Izjestic Odbora su Radovan Obradović Zakonodavnog odbora i Dritan Abazović Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres.

Ne vidim nikoga da se javio. Zatvaram pretres.

Otvaram glasanje. Izvolite.

Zatvaram glasanje. Glasalo je 49 poslanika, svih 49 za i sa tim Predlog zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije o zaštiti novih biljnih sorti proglašavam usvojenim.

Prelazimo na posljednju tačku dnevnog reda - **Izbori i imenovanja.**

U okviru ove tačke treba da odlučujemo o predlozima Administrativnog odbora za promjenu u sastavu pojedinih odbora i

konstatujemo ostavku, odnosno odlučimo o prestanku funkcije osnovnog državnog tužioca u Pljevljima.

Prvo o predlozima Administrativnog odbora za promjenu u sastavu tri odbora. Administrativni odbor predložio je promjenu u sastavu Ustavnog, Zakonodavnog i Odbora za evropske integracije.

Ustavni odbor. Administrativni odbor je podnio dva predloga odluka i predložio da se Fatmir Đeka i Srđan Perić razriješe dužnosti člana Ustavnog odbora a Ljerka Dragičević i Azra Jasavić izaberu za članove Odbora.

Predlažem da oba predloga glasamo istovremeno.

Stavljam na glasanje predlog odluka. Izvolite.

Zatvaram glasanje. Glasalo je 52 poslanika, svih 52 za, pa objavljujem da su predlozi odluka usvojeni i dužnosti članova Ustavnog odbora razriješeni Fatmir Đeka i Srđan Perić, a za članove izabrani Ljerka Dragičević i Azra Jasavić.

Prelazimo na drugu odluku, Zakonodavni odbor. Administrativni odbor je predložio da se Azra Jasavić razriješi dužnosti člana Odbora a Srđan Perić izabere za člana Odbora.

Stavljam na glasanje predlog odluke. Izvolite, kolege.

Zatvaram glasanje. Glasao je 51 poslanik i svih 51 za.

Prelazimo na odluku o sastavu Odbora za evropske integracije. Administrativni odbor predložio je da se Branko Radulović razriješi dužnosti člana Odbora a Veljko Vasiljević izabere za člana Odbora.

Stavljam na glasanje. Izvolite.

Zatvaram glasanje. Glasalo je 50 poslanika, 46 za, četiri protiv.

I na kraju - Tužilački savjet obavijestio je Skupštinu da je Miroljub Banović, osnovni državni tužilac u Pljevljima, iz zdravstvenih razloga podnio ostavku na tu funkciju.

Podsjećam da je Zakonom o državnom tužilaštvu propisano da državnom tužiocu prestaje funkcija, između ostalog, ostavkom a da Skupština donosi odluku o prestanku funkcije i zbog ovog razloga.

Pošto se u stvari radi o deklarativnom aktu Skupštine, predlažem da Skupština odluči da li je Miroljubu Banoviću prestala funkcija osnovnog državnog tužioca u Pljevljima zbog podnošenja ostavke.

Da li se slažete? Slažete se. Konstatujem da je prihvaćena predložena odluka.

Sa ovim završavamo sa današnjim radom.

Zahvaljujem na kooperativnosti, želim vam dobar vikend.

